

Kabarre ta Gala ta Maark Pile ka kaawor

Kabarre-an, ɲa Maark kat siirta. ɲaar attanno in paliinna kuuk orok in seera. Kar ɲa gin riy in rakki minnincɔ sinji Piyer. ɲa dorig kaawin okinco kuuk Piyer ostu. Paa ko, ɲa gastu botol taat ɲa siiriig gamin kuuk Iisa gintu ho kuuk ɲa kaawtu. Min okinco kuuk siirit kabarre ta Iisa, ɲa Maark kat siirit awalle. ɲa siirit do gee kuuk Yuudinnado a ɲuu ibine kadar Iisa, ɲaar ko Masi kaak Buɲ ɲaamtu a ɲaa jile gee.

Min Iisa teestu riyoy do kidar, ɲa gaarit Meen-naw ta Buɲdi, ɲa cool gee ho ɲa atke aaridna. ɲa kaaw in izinne taat asa min kuwa. Min gee taliig maan kaak ɲa giniyo, ɲu indiy zinƙico a ɲaar-an gay waa ? Min tatkaw ka askirin ku Room taliig maan kaak kuuniye wiktin taat ɲu doodig Iisa ka etor, ɲa kaawtu aman : « Ka seener, gem-an Ron ƙa Buɲdi. » Maark raka a gee kuuk garkiyaat maktumne-an asa oki ibinin Iisa ar tatkaw ka askirnar-ak ibiniiga.

*Gay tabiriikar Yaaya-Batist
(Matiye 3.1-12, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)*

¹ An ko baati ta Kabarre ta Gala, ta kaawa do bi ka Iisa Masi, Ron ƙa Buɲdi. ²⁻⁴ Gem rakki, sinji Yaaya, as mine gee do bi ka asinji ka Iisa. Do bi ka Yaaya-ak ko, Buɲ kaawtu awalle do maktumne ta nabi Ezaayi aman :

« Nun naa ɲaame gay tabiriikar unci

a ɲaɲ siyin botilin.

Gaay tonɲo kaawa do kalaaner aman :

“ Siyon botol ta *Rabbiner.

Siyonjiig botilay dalaɲ. ” »*

Wiktin ta Yaaya goyiy do kalaaner, gee asiji moota ho ɲa diyco aman : « Ibinon niginɲo, rason goye kaak awalle, ɲuuko *batiziyinɲo ho Buɲ yaako saamiyin zunuubinniko. » Kar ɲuur kuuk ooye, ɲa batiziyiigu.

⁵ Gee dakina asiji min kid ka Zuude ho min do geeger ka Zeruzaleem. Kar ɲu gaariig zunuubinnico do unco ka geemir ho Yaaya batiziyiig do barre ka Zurdan-aka.

⁶ Kesuuney ta Yaaya, ɲu siyit in law ku lokumi ho ɲa duunit maasoy in karrabin ka zaami. Teenji gay, ɲa eeyma bagi in yiime. ⁷ ɲa kaawiico do gee-ak aman : « Gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necdo kaak naa sorin ɲugiray. ⁸ Nun batiziyaako in amay, kar ɲaar gay yaako batiziyinɲo in Ruwwin ta Buɲdi. »

Batem ka Iisa

(Matiye 3.13–4.11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Do wiktin taar-at, Iisa uctu min geeger ka Nazareet do kid ka Galile, ɲa dakiig gas Yaaya. Min ɲa gasga, Yaaya batiziyiig do barre ka Zurdan.

¹⁰ Wiktin ta Iisa imiliy kaay min do amiydi, ɲa taliig samaan pil waakilak. Kar Ruwwin ta Buɲdi paayiji ar ammaama. ¹¹ Do wer-ak, ɲa dortu gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Kinke ko rondu, nu elgicin dakina ho ki berdu galal dakina. »

* **1:2-4** Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1, Ezaayi 40.3.

¹² Min ɲaar-ak di, kodok di, Ruwwin ta Buɲdi ɲaamiig Iisa do goosiner. ¹³ Ɗa gintu menaw orok pood do wer-aka. Wiktin ta ɲa goyiy ede-ak, *Seetanne astu gecinji. Ɗa goy ko in kumin ku yeer di ho *ɗubal ku Buɲdi gay tala kaaci.

Kole ka maajirnar kuuk awalle
(Matiye 4.12-22, Luk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ Yiriy rakki, ɲu obiig Yaaya danjaayne. Min ɲaar-ak, Iisa baawtu do kid ka Galile, ɲa teestu gaare Kabarre ta Gala ta asa min do Buɲdi. ¹⁵ Ɗa kaawiy do geemir aman : « Wiktinti taar ase. *Meennaw ta Buɲdi askon ko moota. Jipton goyin ko ho icon Kabarre ta Gala ! »

¹⁶ Goytu kee, Iisa jaawiy do bi ka barre ka Galile. Ɗa gastu gay cabe boosir seera : Simon in sinji Andre. Wiktin taat ɲa gasiigu, ɲu caba in ribbinco. ¹⁷ Iisa diyiiico aman : « Ason aadonnu ho naako giniɲko gay cabe geemir. » ¹⁸ Kodok di ɲu rasiig ribbinco ho ɲu aadiiga.

¹⁹ Iisa sinjitu pey un da sood ho ɲa gasiig kun Zaak in sinji Yaaya, ronji ku Zebede. Ɗu goy siye ribbinco ka markabar in tacco. ²⁰ Do wer-ak, Iisa diyiiico aman : « Aadonnu ! » Hiyya, ɲu rasiig markabco in tacco ho ɲu aadiiga.

Coole ka gem ka aarid obga
(Luk 4.31-37)

²¹ Goytu kee, Iisa baawtu do geeger kaak ɲu koliy Kapernayuum in maajirnay. In yiriy ta *sabitdi, ɲa unjitu do ger ka salaaner ka Yuudinnar ho ɲa teestu bilde gee. ²² Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiyitu do bildinji, asaan bildinji-ak arro in ka agindaw ku gaanuundi. Kar gay, ɲa bildaag in izinne.

²³ Wiktin ta Iisa garkiyiy-ak, gem kaak aarid obga astu. Kar ɲa teestu koole aman : ²⁴ « Wayyay, Iisa ka min Nazareet, ki rakaani gine maman ? Ki asinti ide walla ? Nun iban tam kadar kinke gem kaak Buɲ doɓtu ho ɲa ɲaamtu. » ²⁵ Iisa leesiji do aarid-ak aman : « Yalla bugam ho amal min do gem-aɲka ! » ²⁶ Aarid-ak azbiig gem-ak zid-zid-zid, kar ɲa amiltu in koriyay. ²⁷ Gee okiɲco ajbiytu, ɲu teestu kaawe benannico aman : « Way ! Taar-an garaan ta marbinto, ɲa kaawiit in izinne ! Gem-aɲ awɲa yoo do aaridnar ho ɲu karmiyaaga ! » ²⁸ Kodok di, kabarrey ta Iisa totirtu do kid ka Galile okiɲji.

Coole ka gee dakina

(Matiye 8.14-15, Luk 4.38-41)

²⁹ Hiyya, ɲu amiltu min do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ɲu baawtu wer kaɲ Simon in Andre. Zaak in Yaaya sa baawtu in ɲuura. ³⁰ Kogoy ta Simon gay radaw. Ta weyaw, ziti kobire. Wiktin ta Iisa astu, ɲu miniiga. ³¹ Na sinjitu moota, ɲa obtu pisinti, kar ɲa copiliita. Ek di ziti ooltu ho ta teestu tale kaaco.

³² In maako, min pat gale, ɲu iyiiɲig gee okiɲco kuuk radaw, in gee kuuk aaridna obgu. ³³ Gee ku geegirdi okiɲco numtu wer geero. ³⁴ Kar Iisa cooltu gee dakina kuuk gin ay biyaw ta raduwar ho kuuk aaridna obgu oki. Aaridna-ak, ɲa balco rase botol taat ɲuu kaawe, asaan ɲu ibingiga.

Coole in bilde ka geemir

(Luk 4.42-44)

³⁵ Ka kawtinti, Iisa saktu in kawtira. Na uctu min do geegirdi ho ɲa deettu do kalaaner. Do wer-ak, ɲa

teestu inde Buᅇ. ³⁶ Simon inᅇ eenji amiltu joriyiᅇji. ³⁷ Min ᅇu gasga, ᅇu diyiiji aman : « Gee okiᅇo joriyaaciᅇ. » ³⁸ Iisa gay diyiico aman : « Yallinte wer ka pey, ᅇo hellinnan anᅇkure. Annere oki nu ᅇaa gaare kaaw ta Buᅇdi. Taar-an di taat iyintu. »

³⁹ Ampaa ko, ᅇa jaawiᅇg kidᅇ ka Galile okiᅇji. Na gaariy kaawin ᅇo geray ku salaaner ku Yuudiᅇnar ho ᅇa atkiy aaridᅇna.

Cale ka burᅇumdi
(*Matiye 8.1-4, Luk 5.12-16*)

⁴⁰ Gem kaak gin burᅇum asiiji ᅇo Iisa. Na dersitu ᅇo unᅇji, ᅇa loklikiiji aman : « Gem kol Rabbiney, kiin gedire calindu ya ki ooye. » ⁴¹ Iisa taltu amin-duwiy, ᅇa ᅇaamtu pisiᅇji, ᅇa diiriiga ho ᅇa kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diᅇ calu ! » ⁴² Ek di ᅇa caltu *cawar min ᅇo burᅇumji. ⁴³ Min ᅇaar-ak, Iisa ᅇaamiiga ho ᅇa karmiig aman : ⁴⁴ « Yaman, dak kaawenno bat ᅇo waanna. Kar gay, ᅇaa gaar ziᅇ ᅇo gay satkiner ho ber *satkin uudin taat gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ᅇuu ibine kadar ki cale »

⁴⁵ Gem-ak gay ᅇeettu, ᅇa daktu tees ose wer okiᅇji maan ka coolga. Do bi ᅇaar-ak ko, Iisa pooctu unᅇe ᅇo geegirdi, ᅇa goytu ᅇo kalaaner di. Geeᅇ gay digaaji digen di.

2

Coolle ka gem kaak runᅇgiye
(*Matiye 9.1-8, Luk 5.17-26*)

¹ Gin menaw, Iisa yeeptu ᅇo geeger ka Kaper-nayuum ho gee dortu kadar ᅇa ᅇuw ko geero. ² Do wer-ak, gee asiy asiyo nam wer arme, kara oki

wer ginno. Do wer-ak, Iisa gaariico kaaw ta Buṅdi.
³ Wiktin ta Iisa kaawiyo, gee iyiiji gem ka ruṅgiye.
 Minninco gee poof icilga. ⁴ Geen gay goy dakina
 ede, ṅu bal gedire iyin do unji ka Iisa. Hiyya,
 ṅu coktu kuwa ka gerdi, aaniy do wer kaak Iisa
 goyiyo ho ṅu noomtu bee. Min ṅu noomiig bee,
 ṅu paayiig gem ka ruṅgiy-ak in darinjal. ⁵ Min Iisa
 taliit imaanco, ṅa diyiiji do ruṅgiiner-ak aman : «
 Gem kol ronji, zunuubinnaṅ, ṅu saamiyjingu. »

⁶ Do wer-ak, agindaw ku gaanuun ka *Yuudin-
 nar sa goya. Min ṅu doriit kaaw ta Iisa, ṅu teestu
 kaawe do aditco aman : ⁷ « Gem-aṅ diya a maa
 ? ṅa nigiy biy in Buṅ. Waa yaa gedire saamiye
 zunuubinna ? Illa Buṅ keeji di ! » ⁸ Kodok
 di, Iisa ibiniit pikirrico ho ṅa kaawiico aman : «
 Maa di ku giniit pikirre taar-an do aditko ? ⁹ Ya
 nu diy do ruṅgiiner-aṅ aman : “ Zunuubinnaṅ ṅu
 saamiyjingu ” wala ya nu diyiiji aman : “ Ucu, icig
 darinjaljin ho jaawu ”, taat moo melen ? ¹⁰ Kar gay,
 nu raka kuu ibine kadar nun *Ronj gemor, nu gin
 gudurre ta saamiye zunuubinnar do duniiner. »
 Kar pey ṅa diyiiji do ruṅgiiner-ak aman : ¹¹ « Nu
 kaawiijin-aṅ, ucu, icig darinjaljin ho deet gerko. »

¹² Kodok di, min do unco ka geemir, gem-ak uctu,
 ṅa iciig darinjalji ho ṅa deettu. Okinco, ṅu ajbiyitu
 tak-tak. ṅu oziliig Buṅ ho ṅu diytu aman : « Maan
 ṅaar-aṅ, gi bal talin yiriy rakki ! »

Kole ka Lebi
(Matiye 9.9-13, Luk 5.27-32)

¹³ Min ṅaar-ak, Iisa yeeptu pey do bi ka barre ka
 Galile. Gee dakin asiiji, ṅa gaariico kaaw ta Buṅdi.
¹⁴ Iisa sinjitu soof min do wer-aka ho ṅa taltu gay

obe miirir rakki, sinji Lebi roŋ ka Alpe. Na goy do riyoy. Kar Iisa diyiiji aman : « Uc aadnu ! » Ek di Lebi uctu, na aadiiga.

¹⁵ Iisa 6aawtu in maajirnay do ger ka Lebi ho nu goytu tee. Do wer-ak, gay obe miirir in gee kuuk goyiŋco arro astu dakina tee in nuura. Nu goyiy do wer-ak, asaan min gee kuuk aadaag Iisa, gee ar nuur-aŋ goy dakina. ¹⁶ Min *Pariziyenna kuuk agindaw ku gaanuundi oki taltu kadar Iisa tiya in gee-ak, nu indiig maajirnay aman : « Maa di, na tiyiy in gee-aŋku ? »

¹⁷ Iisa doriit kaawco ho na telkiico aman : « Gee kuuk cewey baraydo daptoor, illa nuur kuuk radaw. Nun bal ase do gee kuuk tala zinkico a nu sellen. Nu as do nuur kuuk ibina kadar nu gina jookumo. »

Inde do bi ka sayamner
(*Matiye 9.14-17, Luk 5.33-39*)

¹⁸ Yiriy rakki, maajirnay ku Yaaya-Batist in Pariziyenna ictu sayamne uudin ta nu icgiyo. Gee astu indin Iisa aman : « Maajirin ku Yaaya-Batist in ku Pariziyennar ica sayamne. Maa di, kunjin gay icgiydo ? »

¹⁹ Iisa telkiico aman : « Gee kuuk nu kolig do iidin ta obindi, ya nu goy misa in naar kaak obe, wala kuu gedire kuuco kaawe a nuu ice sayamne ? Ha'a, nu gediraado ice sayamne wiktin ta gem kaak ob goy datikco ! ²⁰ Kar gay, wiktin yaa ase taat nuu icin naar kaak obe min do datikco. Yiriy taar-at kat, nu asiy ice sayamne. »

²¹ Kar Iisa kaawiico pey aman : « Waan naallo kesuun taat zoode in giteen kaak marbinto.

Yampa, giteen-ak obaat mirin ta bokiyo ho mutti gaayiy pey tatiko. ²² Waan laado maam kuuk eelaw do etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiñ etirsinna-aku, ñuu ñaale keder ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa do etirsinna kuuk marbinto. »

Iisa in yiriy ta sabitdi
(*Matiye 12.1-8, Luk 6.1-5*)

²³ Yiriy rakki ta *sabitdi taat *Yuudinna eelgiy geero, Iisa in maajirñay aadtu do morginar. Wik-tin ta ñu biriyo, maajirñay teestu yiime kay ku *gemer, ñu eeymiyo. ²⁴ Pariziyenna taliigu, kar ñu diyiiji do Iisa aman : « Talu ! Maa di, maajirñan giniy maan kaak gi gingigdo in eele ka geeror ? » ²⁵ Iisa telkiico aman : « Ku bal garkiyin ga maan kaak Dawuud in eenji gintu yiriy rakki taat mey diyiiigu ? » ²⁶ Do wiktin taat Abiyataar goy *mee satkiner ka tatko, Dawuud unjitu do ger ka Bunđi ho ña teetu mappa kaak ñu bertu *satkin do Bunđi ho ña beriico do eenji oki. Zer tee ñaar-ak, ñuur bal gine botol taat ñu teenji, illa gay satkiner di. »

²⁷ Iisa kaawiico pey aman : « Geen ke wala ñu kilgiyig do bi ka eele geeror di ? Ha'a ! Ñu diyit yiriy ta sabitdi a taa gaaye gee. ²⁸ Ñaar nun *Ron gemor di mee sabitdi. »

3

Coole ka gem kaak pisinji mate
(*Matiye 12.9-14, Luk 6.6-11*)

¹ Kar Iisa unjitu pey do ger ka salaaner ka *Yuudinnar-aka ho ña gastu gem kaak pisinji mate. ² Adin gay ñibiiji do Iisa. Ñu rakiy tale ya

ɲaa cooliɲ gem-ak iɲ yiriy ta sabitdi, kar ɲuuji diye kaawo. ³ Iisa kaawiiɲi do gem kaak pisiɲji mat-ak aman : « Ucu ! As datik anne ! »

⁴ Iisa indiig gee ku talaaga-ak aman : « *Gaanunte kaaw a gii ginguwe taat sellen wala gii ginguwe taat jookumo iɲ yiriy ta *sabitdi ? Gii jilguwe gee wala gii idguwiɲco ? » ɲuur gay bugum di.

⁵ Min ɲa indiig pa-ak, ɲa taliig gee-ak iɲ dapinko, asaan denɲinco amil lawa. Kar ɲa yeepiiji do gem ka pisiɲji mat-ak aman : « Taarig pisiɲjin. » Ek di ɲa taariiga ho pisiɲji cooltu do weriy.

⁶ Min ɲaar-ak, *Pariziyenna amiltu. Ek di ɲu deetu kaawco iɲ gee ku aadaag sultan *Herood maman ɲuu deen Iisa.

Gee dakina iɲ Iisa

⁷ Iisa iɲ maajirɲay uctu ho ɲu baawtu do bi ka barre ka Galile. Gee dakin aale aadiiga. ɲu asa min Galile, min Zuude, ⁸ min Zeruzaleem ho min kid ka Idume. Goy kuuk asa min aar barre ka Zurdan ho min kid ka geeger ka Tiir iɲ ka Sidon. Gee-ak asiiɲi do Iisa, ɲu dor maan kaak ɲa giniyo.

⁹ Iisa diyiico do maajirɲay a ɲuuji iyin markab moota paa gee kuuk dakin-ak yaa tiryinji. ¹⁰ Uudin taat ɲa cooliy gee-ak, gee ku radaw okinco akiliy zinɲkico, ɲu rakiy diirinji. ¹¹ Ya gee ku gin aaridna talga-ak, ɲu solligiy do unji ho ɲu kooliy aman : « Kiɲken di Roɲ ka Bunɲi. » ¹² Kar ɲa karmiig tak a ɲuu gaarinjido.

Paliinna kuuk orok iɲ seera

(Matiye 10.1-4, Luk 6.12-16)

¹³ Min ɲaar-ak, Iisa coktu ka dambar. ɲa koltu gee kuuk ɲa rakiyo ho ɲu asiiɲi. ¹⁴ Do wer-ak, ɲa

doftu minninco gee orok in seera, na diyiiico sin a nu paliinna. Na dobiigu asaan na raka nuu goye in naara, naa tabiriŋco, nu baay gaare Kabarre ta Gala ¹⁵ ho nuu atikguwe aaridna. ¹⁶ An ko sinco ku paliinnar kuuk orok in seera : Simon kaak Iisa koliig oki Piyer,* ¹⁷ Zaak ronj ka Zebede in sinji Yaaya kuuk Iisa koliig oki Bowanergees, sin nuur-an diya aman : “ gee ku ar dildile ka bunji ”, ¹⁸ Andre, Pilip, Bartelemi, Matiye, Tooma, Zaak ronji ka Alpe, Taade, Simon kaak mala do darrey, ¹⁹ in Zuudas Iskariyoot, naar kaak asaaji isine do Iisa.

Iisa in geenji ku geero

²⁰ Min naar-ak, Iisa yeptu geero. Gee dakina numiiji pey nam Iisa in maajirnay bal gase wiktin ta nuu tee. ²¹ Min sintay dortu pa-ak, nu astu a nuu iyin gerco, asaan nu kaawa do aditco a na oliyaw.

Iisa in tatkaw ka aaridnar

(Matiye 12.22-32, Luk 11.14-23, 12.10)

²² Agindaw ku *gaanuun ka Yuudinnar astu min Zeruzaleem ho nu kaawtu aman : « Na gin *Seetanne kaak nu koliy Belzebuul† ! » Ho nu kaawtu pey aman : « Gem-an atkaag aaridna illa in gudurre ta tatkaw ka aaridnar ! » ²³ Kar Iisa koliigu, na deliico danla aman : « Maman Seetanne yaa gedire pey atke ziy ? ²⁴ Ya meennaw taat geenti taasiina benannico, maman goyiŋco yaa baawe ? ²⁵ Ho ya gee kuuk do adiy ka gerco kat ello zinjico, maman goyiŋco yaa baawe ? ²⁶ Pa-ak,

* **3:16** ‘Piyer’ : Sin nuur-an diya a ‘dambi’. † **3:22** ‘Belzebuul’ : Nu sin ku rakki ku Seetanner.

ya Seetanne kat ello ziy ho ya geenji kat kaawco baqdo, gudurrey gediraado taa taaye, illa taa peye.

²⁷ « Ku iban di, waan gediraado unje do ger ka gem kaak bombo, naa soke gamnay, illa ya na duunig ja. Kar ya na duunig gay, naa gedire sokin gamnay bal kaawo. ²⁸ Ka seener nu kaawaako, Buñ yaa saamiye zunuubinna okinco ku geemir yoo nuur kuuk binkeco amila gallo in naara oki. ²⁹ Kar gem kaak niga biy in Ruwwin ta Buñdi gay, Buñ saamiyaajido. Gem naar-ak gin zunuubinna kuuk gaasdo tak-tak. »

³⁰ Iisa kaawiy pa-ak, asaan nu diya a na gin aarid.

Atan Iisa in sijtay

(Matiye 12.46-50, Luk 8.19-21)

³¹ Min naar-ak, atan Iisa in sijtay astu. Nu peytu kara, kar nu naamtu gem baawtu kolinji. ³² Gee dakina leyig Iisa datko, kar gem-ak diyiiji aman : « Gem kol tacco, yaako in sijtan goy kara, nu indaacin. »

³³ Kar Iisa telkiiji aman : « Yaani kat waa ho sijtar gay kun waa ? » ³⁴ Na taliig gee kuuk leyga-ak, kar na diytu aman : « Talon, an ko yaani ho sijtar. ³⁵ Ka seener, ay gem kaak gina taat Buñ rakiyo, naar di sindu, boor ho yaani. »

4

Danjil ta gay luwor

(Matiye 13.1-9, Luk 8.4-8)

¹ Iisa teestu pey garkiye gee do bi ka barre ka Galile. Gee dakina numiiji nam na cok ka markabar, kat na goytu. Geen gay goy do gonjumor.

² Na gaariico kaawin dakina in dele ka danjal. Na

kaawiico aman : ³ « Cokiyon ! Gin gem rakki 6aa luwo do morgoy. ⁴ Wiktin taat ɲa luwiy-ak* , busumji daariɲ sollitu do botildi ho diid teeyiig okiɲco. ⁵ Busumji daariɲ sollitu do wer kaak gin karɲiyo ho kiday perew di. Kodok di, busam-ak amiltu asaan kidco sood di. ⁶ Wiktin taat pat korsitu, ta aayiig kuuk amil-aku asaan ɲu bal paaye caari. ⁷ Daariɲ gay sollitu do wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. ɲu maadiy sawa nam pompal-ak gootiigu, yoo ron sa ɲu bal imile. ⁸ Kar daariɲ gay sollitu do kid kaak samaane nam ɲu neetu. Ganduulin daariɲ wee ron orok subba, daariɲ orok bijigiyo ho daariɲ gay miya†. »

⁹ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Ya ku gin denjina, laaɲ denjinko samaane, kuu cokiye ! »

*Baat ta danɲal ta gay luwor
(Matiye 13.10-17, Luk 8.9-10)*

¹⁰ Wiktin ta Iisa siɲjitu sood min gee-ak, maa-jirnay in gee kuuk goy do serpey indiig a ɲaaco gaare baat ta danɲal. ¹¹ ɲa telkiico aman : « Buɲ gaarkon loko maan kaak cigile kaak kaawa do bi ka *Meennuwiyo. Kar do gee ku pey gay, ɲa kaawaaco in dele ka danɲal. ¹² Asaan

“ Ya ɲu tala sa, ar ɲu tallo
ho ya ɲu cokiya sa, ar ɲu cokaydo.
Yampa, ta-aɲ ɲuu jipte goyiɲco
ho Buɲ yaaco saamiye. ”† »

* **4:4** ‘Wiktin taat ɲa luwiy-ak’ : Luw taar-at, ɲu dawiiɲ dawe ar ginte liyiy buur. † **4:8** ‘ron miya’ : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee ron orok subba, ɲa samaan ko. Ya ronji miya, ɲaar-ak, ɲa samaan paka. † **4:12** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

13 Kar Iisa diyiico aman : « Ku ibanno baat ta danjal-anta walla ? Kar di maman kuu ibine baat ta danjal ta pey ? 14 Anne-ak, gem kaak luwaw, naar totira kaaw ta Bundi. Njuur kuuk cokiyaat kaaw gay, nuur ar wer ka busam solliyo. 15 Gee daariñ, nuur ar bit ka botildi, wer ka kaaw-at totiriyo. Min nu doriit kaaw-at di, *Seetanne asiy imiliit min do aditco. 16 Kar daariñco gay, nuur ar wer kaak gin karñiyo. Nu cokiyiit kaaw ta Bundi ho kodok di, nu ooyiit in galal. 17 Kar kaaw-at gay, nu rasgitdo taa paaye caari, nu obiit do menuwir di. Ya taañin ase wal gee waraagu do bi ka imaanco, ek di nu rasiita. 18 Pey daariñco ar wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Nu cokiyiit kaawo, 19 kar gay, nu pakira do goyiñco di, nu bariya malle ka duniiner, nu diya gelbinco do gamin ku duniiner. Gamin nuur-ak imiliit kaaw taat nu dortu min do aditco ho ta rawtiy maala. 20 Gee daariñ gay ar wer ka samaane. Njuur-ak cokiyiit kaawo, nu ooyiita ho ta wiyiy roñ : daariñ wee roñ orok subba, daariñ orok bijigiyo ho daariñ gay miya. »

Danjil ta lampa
(Luk 8.16-18)

21 Kar Iisa diyiico aman : « Ginno gem kaak biya lampa ho na zubkiit in bardila wala na diyiiit ba danjilil. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, na diyiiit do wer ka jadañ. 22 Gamin okiñco kuuk cigile, nuu imiliñco kara, ho kuuk nu rakaado a gee yaa ibiniñco sa, nuu ibiniñco nam nuu taliñco warañ. 23 Ya ku gin denjina, laañ denjinko samaane kuu cokiye. »

²⁴ Iisa diyiico pey aman : « Pakiron samaane do maan kaak kuu cokiye ! Buñ yaako yeepin maan kaak ku giniy do geemir, kar ñaako gaaye pey min kuwa. ²⁵ Gem kaak gine, Buñ yaaji gaaye pey min kuwa. Kar ñaar kaak bal ginen gay, ya ña diy kaay a ña gin maanna oki, ñuuji imilin minnney. »

Danjil ta busumdi

²⁶ Iisa diytu pey aman : « *Meennaw ta Bunđi ar gem kaak liya buur. ²⁷ Gem-ak, aando, ña weyiyo, yiriy ña goyiy mento, kar ña ibanno maman kooy amiliyo ho ta maadiyo. ²⁸ Ta amiliy-ak, kid boosit ko. Ta teesiy ja min aaro, ta buriyiyo, ta pikiyo, ta obiy ron, kar kat ta niyiyo. ²⁹ Ya koo-at nee, gem-ak iciy goole, ña teesiy sede, asaan wiktin ta sedindi nec ko. »

Danjil ta busum kaak ñu koliy mutaard (Matiye 13. 31-34, Luk 13.18-19)

³⁰ Iisa diytu pey aman : « *Meennaw ta Bunđi taar ar maa ho naa gaarin in ñanjil ta moo ? ³¹ Taar ar busum ka mutaard kaak gem luwtu. Min ron okinco, ñaar di kapak tak-tak. ³² Kar ya ña amile ho ña maade, ña deetiy tatik pak gamin okinco kuuk amila do jineendi. Ña imiliy leegin aginda nam diid sa saayiy geriyco do leeginay. »

³³ Ansii ko, Iisa garkiyiy gee in dele ka danlal dakina ar taar-an di, uudin taat ñuu gedire obe do kayco. ³⁴ Ña garkiyiy gee illa in dele ka danlal di. Kar ya ñu dak keeco in maajirñay gay, ña gaariico baati okintiti.

Peye ka usi (Matiye 8.23-27, Luk 8.22-25)

³⁵ Yiriy taar-at di, in maako, Iisa diyiico do maajirnay a nuu aale aar barrer. ³⁶ Iisa gay goy ka markabar di. Kar maajirnay deettu in naara, nu rasiig gee do gongumor. Markabin daarin sa deettu in nuura. ³⁷ Kodok di, us teestu abire gidi-gidi-gidi do barrer ho amay teestu awke. Amay aastu do markabar nam na miintu. ³⁸ Wiktin taar-at, Iisa gay weya do markabar aaro nam na tokume. Maajirnay niiniig aman : « Gem koltacco, kin isiñcinno ga ? Ucu ! Amay tiyaate. »

³⁹ Iisa niintu, kar na leesiji do usi ho na diyiico do amiydi aman : « Bugumon ! Yalla peyon ! » Ek di us peytu ho wer siimtu dil. ⁴⁰ Kar Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Maa di ku giniy kolaw ansi ? Yoo dinka, ku amnaydo misa walla ? »

⁴¹ Nuur gay kolaw unjiico, kar nu teestu inde zinjico aman : « Naar-an kat maa gemir kaak nam usu in amay din sa karmiyaaga ? »

5

Coole ka gem kaak aarid obga (Matiye 8.28-34, Luk 8.26-39)

¹ Min naar-ak, Iisa in maajirnay ottu aar barre ka Galile, do kid ka gee ku nu koliy Zerazienna. ² Iisa paaytu min ka markabar. Tala kar gem rakki aarid obga amiliji min do maggindi. ³ Gem-ak goyinji do maggindi di. Yoo in jinzirre oki, nu gedarro duuninji. ⁴ Awalle, nu doodgijiig asinji in jinzirre ho nu duungiijiig pisinji in zirnac. Kar na okidiig zirnac ho na kilig jinzirre. Ginno pey gem ka bombo yaa gedire duuninji. ⁵ Yiriyo, aando,

goyinji do maggindi ho ka dambiniidi di. Na kooliyo ho meenji di awriy zinƙay in dambay.

⁶ Min na taliig Iisa min serek di, na iciig gadi ho na astu darsa do unji. ⁷ Kar na kooltu rada aman : « Ki rakaan ginin maman, Iisa, ronj ka Bunj ka kuwa ? Baanu, nu indaacin, dakin taaɓiyindudo ! » ⁸ Gem-ak kaawiy pa-ak, asaan Iisa diyiji aman : « Amal, rasig gem-anƙa, aarid ka maala-anƙa. » ⁹ Kar Iisa indiig aman : « Kin sinjin waa ? » Naar gay telkiji aman : « Nun sinɗu “ Dakinaw ”, asaan nin dakina. » ¹⁰ Kar na loklikiji do Iisa a naa naaminco do kara min do darrer.

¹¹ Do wer-ak, gin kinziirna dakina gooya ka dambar. ¹² Aaridna loklikiji do Iisa aman : « Atikni ni baay unje do kinziirna anƙure. » ¹³ Iisa ooytu. Hiyya, aaridna-ak amiltu min do gem-aka ho nu unjitu do kinziirnar. Kodok di, min ka dambar, kinziirna-ak okinco eeztu tem in gadco, nu sollitu do barrer ho amay teeyigu. Kinziirna-ak yaa nece ar alip seer pa.

¹⁴ Min gee kuuk gooya kinziirna-ak taliig maan kaak kuuniy-ak, nu gadtu, nu iyiit kabarre-at do geegirdi ho do hellinniidi. Min gee doriit kabarre-at, nu astu talin maan kaak kuuniy-aka. ¹⁵ Nu asiji do Iisa ho nu taliig gem ka aaridna obga-ak goy keder, na coole nam na is ko kesuune. Min nu taliiga-ak, kolaw obiigu. ¹⁶ Gee kuuk talig maanna-ak osiico do eenco maman gem kaak aaridna obga-ak cooltu ho maman aaridna-ak unjitu do kinziirnar. ¹⁷ Kar gee-ak kaawiji do Iisa a naa baane, naa deete min do kidco.

¹⁸ Wiktin taat Iisa neptu ka markabar, na rakiy

ko deete, gem ka cool-ak loklikiiji a ɲa 6aa in ɲaara. ¹⁹ Iisa gay poocji. Kar ɲa diyiiji aman : « Yeep gerko, gasgu geenjin ho osco maan kaak Bun giniijin ho maman ɲa taltu aminduwin. »

²⁰ Gem-ak deettu. ɲa teestu kaawe do kid kaak ɲu koliy Geegirnay ku Orok. ɲa osiicog ay maan kaak Iisa giniiji. Gee okiŋco ku dorit kaawoy-at ajbiytu.

*Coole ka daatkor in nooye ka micar
(Matiye 9.18-26, Luk 8.40-56)*

²¹ Wiktin taat Iisa yeptu in markaba min aar barrer, ɲa paaytu do gongumor ho gee dakina asiiji.

²² Do wer-ak, gin gem rakki sinji Jayrus astu. ɲaar ko tatkaw ka ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Min ɲa taliig Iisa, ɲa dersitu do unji. ²³ ɲa loklikiiji aman : « Romor ta kapak raka mate. As kiiti lee pisinjin do kaati, taa coole ! »

²⁴ Hiyya, Iisa deettu in ɲaara. Gee dakina aadligu nam ɲu tiryaaaga. ²⁵ Do wer-ak, gin daatik rakki baarti taabiyaata. Elgin orok in seer, ɲu miɲa miɲen di. ²⁶ Ta taabiy dakina, ta jaaw do gay dawner dakina, ta gaasig ka pisinti. In taar-at oki ta bal coole, baarti goy miɲa di. ²⁷ Ta dortu gee kaawa do bi ka Iisa, ta sinjitu moota min aar ta geemir, ta diiriit bit ka kesuuney. ²⁸ Ta giniy paak asaan do adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. » ²⁹ Ek di baarti peytu, ta aawtu ziti kadar ta coole. ³⁰ Do wer-ak, Iisa aawtu kadar gudurre amil min do ziy. ɲa kolsitu, ɲa indiig gee-ak aman : « Waa diirit kesuuner ? » ³¹ Maajirnay telkiiji aman : « Ki tala

di gee tiryaacin, kar ki indiy kat a “ waa ga diirintu ” ? »

³² Iisa gay talaag di, ɗa rakiy ibine waa kaak diirga. ³³ Daatko-at kolaw obiita, ta teestu azire asaan ta iban maan kaak astiti. Ta astu, ta dersitu do unji, kar ta kaawijiit seen okintiti. ³⁴ Iisa diyiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke coolinke. Baa in aapiye. Raduwke rasiŋke. »

³⁵ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee astu min ger ka Jayrus tatkaw ka ger ka salaaner-aka ho ɗu kaawiji aman : « Romon taar mat ko. Maa di ki taabiyyig pey *Rabbin-anjka ? » ³⁶ Kar Iisa doriit kaaw-ata ho ɗa telkiiji do Jayrus aman : « Dak ginenna kolaw. Aaman di. »

³⁷ Iisa todiico do geemir a ɗuu aadiŋcodo, illa ɗa kol Piyer, Zaak, in sinji Yaaya. ³⁸ Min ɗu ottu wer kan Jayrus, Iisa gastu gee dakina hawiyaw. ɗu alaw ho ɗu koolaw. ³⁹ Iisa unjitu geero, ɗa kaawiico do gee-ak aman : « Maa di ku aliyo ho ku giniy hawne ? Mic-an taar bal mate, ta weya di. » ⁴⁰ Gee-ak ajimiyaag Iisa. Kar ɗaar gay imiliig okiŋco kara, illa dak aginiyti ku micar in maajirnay ku subba di. Kar ɗa unjitu zugar, wer ka mic-at goyiyo. ⁴¹ Na obiit min do pisinti ho ɗa kaawiitit aman : « Talita kum ! » Ampa-ak aman : « Gem kol romoy, nu kaawaake : ucu ! »

⁴² Mic-at uctu puruk, ta teestu jaawe. Elginti orok in seera. Do wer-ak, ta bico sa amallo ho ɗu ajbiyti tak-tak. ⁴³ Kar Iisa karmiig a ɗu kaawenno tak-tak do gemor ho ɗa diyiico pey a ɗuuti bere tee.

*Iisa do geeger ka Nazareet
(Matiye 13.53-58, Luk 4.16-30)*

¹ Hiyya, Iisa amiltu min do wer-aka, na deettu do darrey ho maajirnay sa aadiiga. ² Yiriy ta *sabitdi, Iisa baawtu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho na teestu garkiye gee. Nuur kuuk cokiyaagak, okiŋco ajbiytu tak-tak. Nu kaawtu benannico aman : « Kaawnay-an, na gasig min momo ? Ilimji ho gudurre taat na giniy gamin kuuk ajbay-an, na gasig min momo ? ³ Yampa, na ginaado gem ka gerkiide atiydi-aka, ronŋi ka Mariyam, siŋco kan Yakuub, Yuusup, Zuud in Simon ? Sintay ku daad sa goy in ginte annen doo di ? » Taar-an ko todco aamine.

⁴ Kar Iisa diyiico aman : « Ay wero, nabiinŋe, nu karmiyaag di. Illa do wer kaak nu weeyiiga ho do adiy ka gerco di, nu karmiygido. » ⁵ Do wer-ak, Iisa bal gine gamin dakina ku ajbay, illa na lee pisinji do gee minaw minaw paa di ku radaw ho nu cooltu. ⁶ Iisa ajbiytu do bi ka imaanco taat sood-ata.

Kar na jaawig hellinnan ku moota in geeger ka Nazareet, na garkiyiy gee.

*Naame ka paliinna kuuk orok in seera
(Matiye 10.5-15, Luk 9.1-6)*

⁷ Yiriy rakki, Iisa koliig maajirnay kuuk orok in seera ho na beriico izinne taat nuu atke aaridna. Na naamiig seer, seer. ⁸ Na kaawiico aman : « Yaman ya ku baawaw, dakoŋ icenno yoo maanna, wala tee, wala mokolle, wala gurus, illa donkilo. ⁹ Ison nuŋira ho kesuun sa taat do zinŋikon di. » ¹⁰ Kar na kaawiico pey aman : « Do ay ger kaak ku paaytu, goyon eden di nam menuwko yaa gaase.

Ya menuwko gaase, kar kuu deete min do ger-aka. ¹¹ Kar wer kaak gee pood obinjo ho nu pood cokiye kaawkon gay, deeton min ede ho kokon burintal kuuk do asinjo.* Pa-ak yaaco gaare kadar nu gin jookumo. »

¹² Maajirnay deettu, nu teestu kaawe do geemir a nuu jipte goyinco. ¹³ Nu atkiy aaridna ho nu etiliico sewe do gee kuuk radaw, kar gee-ak cooliyo.

*Muutuy ta Yaaya-Batist
(Matiye 14.1-12, Luk 9.7-9)*

¹⁴ Wiktin taat *Herood dortu gee kaawa bi ka Iisa, sinji alaw aale, asaan nu diya aman : « Gem-an, naar Yaaya-Batist ! Naar nooy min do muuti. Paa ko, na gintu gudurre taat na giniy gamin kuuk ajbay. » ¹⁵ Kar daarin a na *Eli. Daarin gay a na nabiince kaak ar nabiinna kuuk min awalle. ¹⁶ Min Herood doriig kaawin-an okinco, na diytu aman : « Na Yaaya-Batist kaak nu dukumtu kaay-ak di nooye. » ¹⁷⁻¹⁸ Do wiktin taat Yaaya goyiy misa in odinay, Herood gay obit Herodiyaad, daaciy ta sinji Pilip. Do bi naar-ak ko, Yaaya kaawiji do Herood aman : « *Gaanuun baljin bere botol taat kii obin Herodiyaad, daaciy ta sinjin. » Min Herood dortu pa-ak, na bertu izinne nu obiig Yaaya, nu duuniig in jinzirre ho nu unjiig danayne. ¹⁹ Herodiyaad obijit do Yaaya, ta bariya ko muutuy di. Kar ta bal gase botol. ²⁰ Herood gay karmiyaag Yaaya. Ya na cokiye kaawoy, kaawat barjilaaga. In taar-at oki, na el cokiye kaawnay.

* **6:11** 'kokon burintal kuuk do asinjo' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-an jag min botol ta samaan sa, do gaayiyco.

Asaan ɲa iban kadar Yaaya kaawa seene ho ɲa gem sellen do unji ka Bunji. Do bi ɲaar-ak ko, Herood gooyaag min do Herodiyaad.

²¹ Kar yiriy rakki, Herood gintu iidin ta alguway. ɲa koliig agindaw ku darrer, agindaw ku askirnar ho in aginay ku Galile okinco. ²² Do wer-ak, romti ta Herodiyaad unjitu waare do unco ka geemir. Min Herood in gee kuuk ɲa koltu taliita-ak, ta ajbiygu nam Herood kaawiitit a ɲaati bere ay maan kaak ta inditu di. ²³ Kar ɲa togiliitit aman : « In Bun, ya maan kaak ka inditu di, naake berinji yoo cenne† ta meennuwir oki. »

²⁴ Hiyya, mic-at amiltu, ta indiit yaaco aman : « Naa inden kat maa ? » Yaaco gay telkiitit aman : « Baa indig kaay ka Yaaya-Batist. »

²⁵ Mic-at yeepiiji kodok do sultan ho ta kaawiji aman : « Nu raka kiidu berinji kaay ka Yaaya-Batist annen di do gartar ! » ²⁶ Do wer-ak, sultan Herood adiy nigtu. Kar min ɲa togil do unco ka geemir gay, ɲa bal nakire pey do kaawoy. ²⁷ Ek di sultan tabirtu askirinco ho ɲa beriiji izinne a ɲa ɓaa iyinji kaay ka Yaaya-Batist. Askirinco-ak ɓaawtu do daɲaayner ho ɲa dukumiig kaay ka Yaaya-Batist. ²⁸ Min ɲa dukumga, ɲa iciig do gartar ho ɲa beriitig do gemso-ata. Taar gay beriitig do yaaco.

²⁹ Wiktin ta maajirnay ku Yaaya doriit kabarre-at, ɲu asiig ic momtey ho ɲu tiisiiga.

*Bere ka teendi do gee alip beey
(Matiye 14.13-21, Luk 9.10-17, Yaaya 6.1-14)*

† 6:23 'cenne' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'serpe'.

³⁰ Min paliinna yeeptu, ɲu osiiji dɔ Iisa gamin okiŋco kuuk ɲu gintu ho bilde kaak ɲu bilditu gee.

³¹ Gee dakina asiyo ho ɲu yeepiyo nam Iisa in maajirnay bal gase wiktin ta ɲuu tee. Iisa diyiico dɔ maajirnay aman : « Yallinte yeero, ku baay dak jammiye sooda. »

³² Hiyya, ɲu ɲeptu markaba ho ɲu deettu keeco yeero. ³³ Wiktin taat ɲu deetiy-ak di, gee dakina ibiniig wer kaak ɲu baayiyo. Gee ku min dɔ hellinniidi okiŋco amiltu in asiŋco, ɲu gadtu, ɲu baawtu dɔ wer-aka nam ɲu ogiriico dɔ kuɲ Iisa.

³⁴ Min Iisa paaytu min ka markabar, ɲa gasiig gee kuuk dakin-aku. Dɔ wer-ak, ɲa taltu amin-duwco, asaan ɲu ar tamgi kuuk ginno gemco ka gooyindi. Kar ɲa teestu bildiŋco in kaawin dakina.

³⁵ Wiktin taat pat gal ko, maajirnay sinjiiji moota ho ɲu kaawiji aman : « Gem kol tacco, pat-an deete ho wer sa serek. ³⁶ Kaawco dɔ gee-aɲ a ɲuu totire dɔ hellinniidi ho dɔ geray ku gee kuuk goy yeero, ɲu baayiy gidiye tee. » ³⁷ Kar Iisa telkiico aman : « Kuɲ maaniikon di beronco tee ! » Njuur gay indiig aman : « Gee-aɲ, gurus dakin ja kat yaaco nece. Ki raka a ni baa gidiye paa di walla ? » † ³⁸ Iisa gay diyiico aman : « Baan, dakoɲ tala, ku gin mappa minaw. » ɲu daktu tala, kar ɲu kaawiji aman : « Ni gin mappa beeyi in boos seera. »

³⁹ Iisa diyiico aman : « Kaawonco dɔ gee-aɲ a ɲuu goye ka gaɲ ka balan. » ⁴⁰ Hiyya, ɲu goytu, ɲu deettu werin dakina, daariɲ miya, daariɲ gay orok beey. ⁴¹ Min ɲu goye, ɲa sokiig mappa kaak

† **6:37** Wer-aɲ, maajirnay ku Iisa kaaw dɔ bi ka 'deniye miy seera'. Gurus ɲaar-ak nec in kaak gem yaa gase dɔ koyin porpod ku gawnar.

beey in boos kuuk seer-aku, na jaaltu kaay ka samaaner ho na deltu barkin do Bundi. Kar na pirsiiig mappa ho na beriicog do maajirnar a nuu deediin do gee-aku. Boos ku seer-ak sa, na deediicog okinco. ⁴² Okinco nu teetu, nu aaytu. ⁴³ Kar maajirin miintu girdin orok in seer in mappa ho boos kuuk dak-aku. ⁴⁴ Miday kuuk tee-ak gay yaa nece ar alip beey pa. §

Jiwi kuuk ka amiydi
(*Matiye 14.22-33, Yaaya 6.15-21*)

⁴⁵ Min naar-ak, kodok di, Iisa diyiiico do maajirnay a nuu nepe ka markabar nuuji ogire ar barrer aaniiy geeger ka Betsayda. Naar gay daktu a naa naaminco ja gee-aku. ⁴⁶ Min na naamiigu, na coktu ka dambar a naa inde Bunj. ⁴⁷ Pat gale, maajirnay in markabco ot ko datik barrer. Iisa gay dak keeji kara. ⁴⁸ Us teestu abire gidi-gidi-gidi, na naamiigu nam markabco sinjaado. In datik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, na ica botilco nam na gaay birinco. ⁴⁹ Wiktin taat nu taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, nuur a wal ta kelmo ho nu teestu koole rada. ⁵⁰ Okinco min nu taliiga-ak, kolaw unjiico tak-tak. Kar kodok di Iisa diyiiico aman : « Oboŋ aditko ! Na nunun di, dakoŋ ginenna kolaw. »

⁵¹ Kar na coktu in nuura ka markabar, us peytu min do abirinji ho maarjirnay sa ta bico amalloy. ⁵² Nu abiytu-ak asaan maan ka Iisa gintu in mappa-ak sa, nu bal ibine baay, kayco dibire.

§ 6:44 'alip beey' : Daafi in koogin gay, nu bal osinco.

*Coole ka geemir do kid ka Zenezareet
(Matiye 14.34-36)*

⁵³ Min Iisa in maajirnay aaliig barre-ak, nu ottu do kid ka Zenezareet ho nu peyiig markabco do gongumor. ⁵⁴ Nu paaytu keder, kodok di gee ibiniig Iisa. ⁵⁵ Gee-ak jaawiig kid ka Zenezareet okinji, nu miniy zinƙico do wer ka Iisa ottu, kar nu iyiiig geeŋco kuuk raɗaw in darinƙilnico. ⁵⁶ Do ay helline wal geeger wal do geray ku gee kuuk goy yeero, nu imiliig geeŋco ku raɗaw do wer ka berel. Kar nu marmiliiji a ŋaa rasiŋco nuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okinco kuuk diirta-at cooltu.

7

*Iisa in aadanna ku aginiydi
(Matiye 15.1-9)*

¹ Gee ku nu koliy *Pariziyenna in agindaw daarin ku *gaanuun ka *Yuudinnar astu min Zeruzaleem. Nu numiiji do Iisa. ² Nu tal maajirnay daarin bal karmiye ace ka piŋco ar ka aginiyco gingiy ya nu raka tee.

³ Ka seener gay, Pariziyenna in Yuudinna okinco, nuur karmiya kaaw taat aginiyco rasiico. Uudin ta aadin ta aginiyco, nuur taado ya nu bal ace piŋco samaane. ⁴ Ya nu yeep min do suuginer, nu aca ja asinco kar kat nu tiyiyo. Ta taar-anno di, nu karmiya pey gamin ku pey kuuk aginiyco gaariico ar ace ka *kordindinar, ka balsinsindi in ka konƙilgildi ku hadinner.

⁵ Pariziyenna in agindaw ku gaanuun ka Yuudinnar indiig Iisa aman : « Maa di maajirnan iciydo kaaw taat aginiyte rasiite ? Ya nu raka tee,

maa di ɲu acgiyɔ pisiŋco ar kaak aginiyte diyiite ? » ⁶ Iisa diyiico aman : « Talon gee kuuk kaawa in biŋkico di ho ta aditco keetiti-aŋku ! Kaaw taat Buŋ diytu do bi kaŋko, taar ka seener. Ɗa kaaw awalle in bi ka nabi Ezaayi aman :

“ Gee ɲuur-aŋ beraadu horoomin in biŋkico di, kar aditco gay serek min nunu.

⁷ Abaadin taat ɲu abdiy-in-an, taar uca maalan di, asaan garaan taat ɲu garkiyiy gee sa, geen di imilit min do kayco. ”* »

⁸ Kar Iisa kaawiico pey aman : « *Gaanuun kaak Buŋ kaawtu, kuŋ rasig serpiya, kar ku karmiya kat kaaw ta geemir. ⁹ Ku zeeda pooce gaanuun ka Buŋdi, kar ku makiig in kaaw ta aginiydi !

¹⁰ Muusa, ɲaar diyo aman :

“ Ber horoomine do yaako in takko. ”

Ɗa diyo pey aman :

“ Waan kaak niga biy in tacco wala in yaaco, taŋji-at, illa muutu. ”†

¹¹ Kar kuŋ gay garkiya gee a ɲuu kaawe do aginiyco aman : “ Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *satkin taat waaliya Buŋ, ” ¹² ho ansi-ak, ɲu gediraado pey ɲuuco bere. ¹³ Kaawin kuuk ku gaariy do ziŋkiko, ɲuur deet kaaw ta Buŋdi. Ku gina pey gamin dakina kuuk ar ɲuur-aŋku. »

*Gamin kuuk nigaag gem do unji ka Buŋdi
(Matiye 15.10-20)*

¹⁴ Kar Iisa koliig pey gee, ɲa kaawiico aman : « Laaŋ denŋinko samaane ho cokiyon ! Naako dele

* **7:7** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.13. † **7:10** Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16.

danla. ¹⁵ Maan kaak gem tiyiy, ñaar nigaagdo do unji ka Bunđi. Ñaar maan ka amila min do gelbiney kat nigaag do unji ka Bunđi. [¹⁶ Ya ku gin denjina, laan denjinko samaane kuu cokiye. »]†

¹⁷ Wiktin ta Iisa rasiig gee ña unjitu geero, maa-jirnay indiig aman : « Gaarniñ ja baat ta danlal-anta. » ¹⁸ Iisa telkiico aman : « Kuñ kayko dibir ga ? Talon, maan ka gem tiyiy-ak, ñaar niggigdo do unji ka Bunđi. ¹⁹ Maan ka gem tiyiy-ak, ñaar unja do adiy, kar ba aaro, gem-ak baay dooye. Maan ka gem tiyiy-ak, ñaar ñaamgigdo ñaa gine gamin ku samaanno. » Iisa kaawtu pa-ak a gamin okiñco, ñuur ku teendi.

²⁰ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Kaaw ta gem kaawiyo in maan ka ña giniyo, ñuur di nigaag do unji ka Bunđi. ²¹ Asaan min do gelbiney-ak ko amiliy pikirre taat samaanno ta ñaamiig do baaye kaak munjam, do kokinaw, do dee ka geemir, ²² do kokine ka miday wal daad kara. Ampaa ko, ñu giniy tamaanaw, ñu giniy motol, ñu caaciyiy gee, ñu giniy ta ñu rakiyo, ñu giniy hasuudinaw, ñu nigiy binjiko in eenco, ñu iciy zinjiko, ho ñu poociy jipte goyiñco. ²³ Ñuur-an ko gamin ku samaanno kuuk amila min do adiy ka gemor, ho nigaag do unji ka Bunđi. »

*Ase ka daatik taat Yuudiñcado
(Matiye 15.21-28)*

²⁴ Min Iisa gaasiit kaawoy, ña uctu min do wer-aka ho ña deettu do kid ka Tiir. Ña unjitu do ger rakki, ña rakaado waan yaa ibine a ña goy ede. Kar

† **7:16** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariñ ku Bunđi kuuk ñu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

gay, ɲa bal gedire cigile ziy. ²⁵⁻²⁶ Tala kar daatik rakki romti aarid obta dortu gee kaawa do bi ka Iisa, ta asiiji. Taar gay Yuudiɲaado, ɲu weeyit do geeger Siri do ka kid ka Penisi. Min ta asiiji, ta dersitu do unji ho ta marmiliiji aman : « Gem koltacco, baanu ! Atkig aarid-an min do romor. » ²⁷ Iisa diyiitit aman : « Ras ja koogin yaa aaye ! Yampa, kuuniyaado ɲuu icinji tee ka kooginar ho ɲuu oriɲ do kaɲir. »

²⁸ Daatko-at kaawiiji aman : « Gem kol *Rab-biney, kaawon-an ka seener. Kar kaɲ sa, ɲuur tiya meerin kuuk gaama min do pise ku kooginar di. » ²⁹ Min pa-ak, Iisa diyiitit aman : « Kaawke ka seener ! Yeep ko gerke, aarid, ɲaar amil ko min do romke. » ³⁰ Hiyya, daatko-at duwtu geero. Min ta ote, ta gasiit romti aarid rasta ho ta jammiya ko ka danlil.

Coole ka gem kaak dɲuguyuuu

³¹ Min Iisa kaawtu in daatko-at, ɲa deettu min kid ka Tiir, ɲa aadtu min kid ka Sidon in kid kaak ɲu koliy Geegirnay ku Orok ho ɲa birtu do biy barre ka Galile. ³² Do wer-ak ɲu iyiiji gem kaak dɲuguyuuu ho gaayay amallo. ɲu marmiliiji do Iisa a ɲaa lee pisinji do gem-ak ɲaa coole. ³³ Min ɲaar-ak, Iisa obiig gem-aka, ɲa imiliig serek min do geemir ho ɲa kolɲiiig denjinay ku gem-ak in kormay\$, kar ɲa pictu ulɲa do kormay ho ɲa diirijiit leeseɲ ta gem-aka. ³⁴ Iisa kociltu kuwa, ɲa niiztu ho ɲa diyiiji do gem-ak aman : « Eppata ! » ansi-ak aman : « Pilu ! »

§ 7:33 'kormay' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'pernay'.

³⁵ Do wer-ak, kodok di, gem-ak teestu cokiye, leeseey teestu awke, ho ɲa baagtu kaawe samaane. ³⁶ Iisa kaawiico do gee okiŋco aman : « Dakoŋ kaawenno do gemor. » Min ɲa kaawiico pa-ak, ɲuur gay totiraat kat kaaw do geemir. ³⁷ Gee-ak ajbiyту tak-tak ho ɲu diyту aman : « Way, gem-aŋ gina riy samaane nam duŋguyuyin sa, ɲa coolaagu ɲu doriyo ho gee kuuk gaayiyco amallosa, kaawiyo ! »

8

Bere ka teendi do gee alip pood (Matiye 15.32-39)

¹ Do wiktin taar-at gee dakina ɲumtu ho ɲu ginno maan ka teendi. Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay ho ɲa diyiico aman : ² « Gee-aŋ, nu tala aminduwco, asaan mena subba ɲu goy in nun di ho ɲu ginno maan ka teendi. ³ Ya nu ɲaamaag aditco aaye, gudurrico yaa arme botildi, asaan daariŋco as min serek. » ⁴ Maajirnay telkiiji aman : « Kalaan ta aŋka, kar giico gase tee momo kaak yaa neciŋco ? » ⁵ Iisa indiig aman : « Ku gin mappa minaw ? » ɲuur gay aman : « Ni gin mappa peesira » ⁶ Kar Iisa kaawiico do gee-ak a ɲuu goye keder. Hiyya, ɲa sokiig mappa kaak peesir-aka, ɲa deliiji barkin do Buŋdi, ɲa pirsiiiga ho ɲa beriicog do maajirnay a ɲuuco deediŋji. Hiyya, maajirnay deediicog do gee-aku.

⁷ ɲu gin oki tenjilna minaw-minaw pa. Iisa deliiji barkin do Buŋdi do tenjilna-aku ho ɲa diyiico do maajirnay a ɲuuco deediŋco oki ! ⁸ Okiŋco, ɲu teetu, ɲu aaytu. Maajirna sokiig kaak dake nam

ηu miin girdin peesira. ⁹ Miday ku tee-ak yaa nece alip pood pa.* Iisa d̄iyiico aman : « Baan̄ kate ! »
¹⁰ Kar kodok di, ηa ηeptu markaba in̄ maajirnay ho ηu birtu d̄o kid ka Dalmanuta.

*Inde ka gamin kuuk ajbay
 (Matiye 16.1-4)*

¹¹ *Pariziyenna astu, ηu teestu meelee in̄ Iisa. ηu rakiiji d̄ibe. ηu indiig a ηaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min d̄o Bun̄di. ¹² Iisa niiztu puus kar ηa d̄iytu aman : « Maa di gee ku d̄in̄ka indiy maan kaak ajbay ? Ka seener nu kaawaako, gee ku d̄in̄ka-an̄, nu gediraado naaco gine maan kaak ajbay loco. » ¹³ Kar ηa rasiigu, ηa ηeptu markaba ho ηa aaltu aar barrer.

*Maajirnay ku Iisa bal ibinin̄ misa
 (Matiye 16.5-12)*

¹⁴ Min ηu ottu datik barrer, maajirnay pakirtu a ηu bal ice tee, ηu gin mappa rakki di d̄o markabco.
¹⁵ Iisa taaȳiigu aman : « Yaman pakiron̄ ! Goyon̄ godom min gel ta Pariziyennar in̄ ta *Herood. »

¹⁶ Maajirnay kaawtu benannico aman : « ηa kaawiite pa-ak asaan gi bal ice mappa-an̄ di walla ? » ¹⁷ Iisa ibiniit pikirrico ho ηa indiig aman : « Maa di ku kaawiy aman : “ Gi bal ice mappa-an̄ di walla ? ” Yoo d̄in̄ sa ku tallo misa walla ? Kayko icd̄o misa ? ηu goy misa bombo di ? ¹⁸ Ku talig gamin okin̄co kuuk nu gintu ho ku dorig gamin okin̄co kuuk nu d̄iytu, kar kayko icd̄o di bat. ¹⁹ Wiktin taat nu pirs̄iig mappa ka beeyi, miday alip beey teetu, ku miin girdin minaw in̄ ka d̄ake

* **8:9** ‘alip pood’ : Daadi in̄ koogin gay, ηu bal osin̄co.

? » Njuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin orok in seera. » ²⁰ Kar Iisa indiigu pey aman : « Hadi wiktin taat nu pirsiiig mappa ka peesira, gee alip pood teetu-ak gay, ku miin girdin minaw in ka dake ? » Njuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin peesira. » ²¹ Iisa diyiico pey aman : « Yoo din sa ku ibinginno a nu waa ? »

Pile ka noolol

²² Hiyya, Iisa in maajirnay ottu Betsayda. An-nere, nu daaniiji nool rakki, kar nu marmiliiji aman : « Gem kol *Rabbiney, baanu ! Diirga, naa pile. » ²³ Iisa obiig pisinji ka nool-ak, na imiliig serek min do helliner. Kar na giniiji ulin do odinay, na leeyiiji pise ho na indiig aman : « Ek kat ki tala maanna ? » ²⁴ Nool-ak telkiiji aman : « Nu tala gee ar atay, kar nu jaawaw. » ²⁵ Iisa leeyiiji pey pise do odinay. Gem-ak odinay piltu. Na taliy ko karan. ²⁶ Min naar-ak, Iisa diyiiji aman : « Deet ko gerko, dak jagenno do helliner. »

Piyer diya a Iisa, naar Masi

(Matiye 16.13-20, Luk 9.18-21)

²⁷ Min naar-ak, Iisa in maajirnay deettu do hellinnan ku moota in kid ka Sezare ka Pilip. Do botildi, na indiig maajirnay aman : « Do bi kanto, gee kaawa a nu waa ? » ²⁸ Njuur gay telkiiji aman : « Daarin kaawa a ki Yaaya-Batist, daarin, a ki Eli, ho daarin gay, a ki min nabiinna ku min awalle. » ²⁹ Kar Iisa indiig pey aman : « Hadi kun gay diya a nu waa ? » Piyer telkiiji aman : « Kinke Masi kaak Bun doftu. » ³⁰ Kar Iisa karmiiig maajirnay a nu kaawenno tak-tak do waanna a naar ko Masi kaak Bun doftu.

*Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy inj nooyinji
(Matiye 16.21-28, Luk 9.22-27)*

³¹ Kar Iisa teestu pey bildin maajirnay aman : « Illa nun *Ron gemor, naa taabiyeñ ja dakina. Aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner ho inj agindaw ku gaanuundi yaan pocindu. Nuu asiin deendu ho yiriy ta subbin̄kar gay, naa nooye. » ³² Na kaawcot ko warañ di. Kar Piyer imiliig serpiya ho na leesijji. ³³ Kar Iisa kolsiig maajirnay ho na uciiji do Piyer aman : « Baa annere, Seetan-añka ! Pikirren, taar arro inj ta Bun̄di, taar ta geemir di. »

Maman gii aadin̄ Iisa

³⁴ Kar Iisa koliig gee kuuk dakina ho inj maajirnay, na diyiiico aman : « Ya waan kaak rakaan aadindu, naa pooce pey bariye galal ta meen̄ji, naa icin̄ etoy ka taabiner ho naan aadindu. ³⁵ Asaan waan kaak raka jile goyin̄ji ka meen̄ji, naa rawtin̄ji. Kar waan kaak rawtaag goyin̄ji do bi kanto ho do bi ka Kabarre ta Gala gay, naa gase goye kaak taɓ. ³⁶ Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit do pisin̄ji ho na rawtig goyin̄ji, naarak galilti gay maa ? ³⁷ Naa bere maa naa gidiye goye ka gaasdo ? ³⁸ Gee ku din̄ka, nuur gina taat samaanno ho nu newsiji kop do Bun̄di. Ya gem kaak gina sokañ lotu inj do kaawnar do un̄co ka gee-aku, nun Ron gemor oki, naaji gine sokañ do wiktin taat naa ase inj *darjin ta Tanni ho inj ta *ɗubal ku Bun̄di kuuk *cawar oki. »

9

¹ Iisa diyiiico pey aman : « Ka seener nu

kaawaako, min gee kuuk goy anne-aŋ, daariŋco mataaŋo di ŋuu talin *Meennaw ta Buŋdi asa in gudurre. »

*Newse ka wijeen ta Iisa
(Matiye 17.1-13, Luk 9.28-36)*

² Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak in Yaaya ho ŋa iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok. Tala kar Iisa ziy newse. ³ Kesuuney deettu portik kar nam ta diya odina. Min irŋen di, do adiy ka kidar okinji, ginno gem kaak ya acin portik ansi. ⁴ Ta bite-aŋ di, maajirna taltu nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, ŋuur Muusa in *Eli kat kaawa in Iisa. ⁵ Hiyya, Piyer kaawiiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aŋka. Niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki do Muusa ho rakki gay do Eli. »

⁶ Kar Piyer gay ibanno taat ŋaa kaawe, asaan kolaw obgu. ⁷ Min Piyer kaawa misan di, uc gootiigu ho min do uc-at amila gaay kaawa aman : « Ŋaar-aŋ Rondu, nu elgig dakina. Cokiyon kaawoy ! » ⁸ Kodok di, maajirnay taliiy-ak Muusa in Eli sawle, illa Iisa keeji di goya.

⁹ Min ŋu paayiy min ka dambar, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakoŋ kaawenno do waanna do maan kaak ku taltu-aŋka nam nun *Ron gemor, naa nooyeŋ ja min do muuti. » ¹⁰ Ŋu ooyiit kaawoy. Kar ŋu teestu inde zinjico aman : « Ŋa raka kaawe maa, ŋa diyiy a “ naa nooyeŋ ja aŋka ? ” »

¹¹ Kar maajirnay indiiig aman : « Maa di agin-daw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa aseŋ ja ? »

¹² Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, ŋaa

leen gamin-aŋ do botilco. Kar ku iban di ŋu siir do Kitamner a nun Ron gemor, naa taabiye dakina ho gee yaan pocindu. ¹³ Kar gay nu kaawaako, Eli ŋaar as ko, kar gee gay taabiyig ar taat ŋu rakiyo uudin taat Kitamne kaawtu. »

*Coole ka gem kaak gin punpun
(Matiye 17.14-21, Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Wiktin ta Iisa in maajirnay ku subba yeepiy do eenco, ŋu gastu gee dakina numco do eenco-aku. Min gee-ak, goy oki agindaw ku gaanuundi meela in ŋuura. ¹⁵ Min gee-ak taliig Iisa, ŋu raastu, ŋu gadtu a ŋu baaji ooye. ¹⁶ Iisa indiig maajirnay aman : « Ku meela do bi ka moo in agindaw-aŋku ? » ¹⁷ Gem rakki min datik geemir diyiiji aman : « Gem koltacco, nu iyjin rondu, kiidu coolinji. Na gin aarid ka todaaji kaawo. ¹⁸ Ay wer kaak aaridji ucji, na accigig keder nam biy amila toppiyo, na eeyma saanji ho ziy aayiy yap. Nu indig maajirnan a ŋuujj atkinji, kar gay, ŋu bal gedire. » ¹⁹ Iisa kaawiico aman : « Kuŋ gee ku dinka-aŋ, ku geenno ho imaanko sa sooda. Dakdu mena mina naa goye in kuŋko ho naako sosinŋko pey ? Iyiig ronji-aŋ anne. »

²⁰ Kar ŋu iyijjiga. Min aarid talig Iisa-ak, na azbiig mic-ak zid-zid-zid. Na galtu keder, na tunkiliyo nam biy amila toppiyo. ²¹ Iisa indiig takan mic-ak aman : « Min kimin aarid-aŋ obiiga ? » Naar gay telkiiji aman : « Min na kapaki. ²² Kun kawta, aarid naamgig do aki wal do amiydi, na rakiy deenji. Ya kii gedire kiini gaaye, tal aminduwni. » ²³ Iisa telkiiji aman : « Maa di ki diyiya “ ya ki gedire kiini gaaye ? ” Do ŋaar kaak aamine, botol goya a ŋaa gine ay maanna. »

²⁴ Kodok di, takan mic-ak kaawtu rada aman : « Nu aamin kadar kii gedire giniñ maanna-añka. Kar gay, gaayorduut pey imaandu ! » ²⁵ Min Iisa taltu kadar gee ñuma ñumen di-ak, ña leesiiji do aarid-ak aman : « Kiñ aarid, ki ginaag gee duñguyuuyna ho ki toda awke ka leeser. Yalla amal rasig mic-añka ho dak yeepenno pey tak-tak ! » ²⁶ Aarid-ak kooltu rada, ña azbiig mic-ak zid-zid-zid, kar ña amiltu. Do wer-ak, mic-ak weytu lasaan nam gee ku goy ede-ak kaawiy aman : « Ña mate ! » ²⁷ Hiyya, Iisa obiig min do pisinji, ña copiliiga ho mic-ak peytu.

²⁸ Wiktin ta Iisa unjitu geero, maajirnay indiig aman : « Gem kol tacco, maa di ni baltu gedire atkiñ aarid-añka ? » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Kar gay, aarid ñaar-añ, kuu gedire imilinji-ak, illa inñ inde ka Bunñ ja. »

*Iisa kaawa pey do bi ka muutuy inñ nooyinji
(Matiye 17.22-23, Luk 9.43-45)*

³⁰ Min ñaar-ak, Iisa deettu min ede inñ maajirnay ho ñu aadtu min kid ka Galile. Iisa rakaado gee ya ibine wer ka ña goyiyo, ³¹ asaan ña garkiyaag maajirnay. Ña ñiyiico aman : « Nun roñ gemor, ñu asaan berin do pise ka midir, ñuun deendu ho yiriy ta subbinñkar gay, naa nooye. » ³² Kar ñuur gay bal ibinin baat ta kaawoy. Paa ko, ñu gintu kolaw taat ñuu indinñ Iisa do bi ñaar-aka.

*Inde kaak a waa tatik paka
(Matiye 18.1-5, Luk 9.46-48)*

³³ Hiyya, ñu ottu kat Kapernayuum. Wiktin ta ñu goyiy geero, Iisa indiig maajirnay aman : « Ku meela do bi ka moo botildi ? » ³⁴ Ñuur gay

bugum cit-cit, asaan botildi, ɲu meel benannico a ɲuu ibine waa kaak tatik paka. ³⁵ Min ɲaar-ak, Iisa goytu keder, ɲa kolig maajirnay ku orok in seera, ɲa diyiico aman : « Ya gem kaak raka ogire do unji ka Bunɗi, ɲaa ɗake aar ta eenji ho ɲaa gine gay riycu. »

³⁶ Kar Iisa obtu mic rakki, ɲa iyiig do ɗatikco, ɲa diyiig do tumkay ho ɲa diyiico aman : ³⁷ « Gem kaak obig mic-aɲ samaane do bi kanto, ar ɲa obin nun meendu. Kar gay, gem kaak obintu, ɲa da obdo nun di, ɲa obig ɲaar kaak ɲaamintu. »

*Waan kaak adiy pondikdo in kunjo, ɲaar kanjo
(Luk 9.49-50)*

³⁸ Yaaya diyiiji do Iisa aman : « Gem koltacco, ni gas gem kaak atka aaridna in sinji kunji ho nin gay todaaji asaan ɲaar in gintenno. » ³⁹ Kar Iisa gay kaawtu aman : « Dakonji todenno. Asaan ginno waan kaak yaa gedire gine maan kaak ajbay in sinj kunto ho ba aar, ɲaa nige pey biy in nunu. ⁴⁰ Waan kaak adiy pondikdo in kunjo, ɲaar kanjo. ⁴¹ Gem kaak gaayaako, Bun yaaji berin haginey. Ka seener nu kaawaako, ɲaa gasin haginey yoo ɲa beraako amay sood ku maala pondik-aɲ di do saan ta ku geenji ku Masi. »

*Gale kaak do zunuubinnar
(Matiye 18.6-9, Luk 17.1-2)*

⁴² Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak unja rakki min eenji kuuk imaanco sooda do zunuubinnar, ɲuuji duune tolo do gaayay ho ɲuu accin do barrer sa guna. ⁴³ Ya pisinjin kat iyaacin do zunuubinnar-ak, dukumga. Gunjin kii unje in pisinjin rakki di do goye ka gaasdo min kii unje in pisinjin seerco

do ak taat matdo. [⁴⁴ Do wer njaar-ak, gur ku matdo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.]* ⁴⁵ Ya asinjin kat iyaacin do zunuubinnar-ak, dukumga. Gunjin kii unje in asinjin rakki di do goye ka gaasdo min kii unje in asinjin seerco do ak taat matdo. [⁴⁶ Do wer njaar-ak, gur ku matdo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.]*† ⁴⁷ Ya odoŋ di iyaacin do zunuubinnar-ak, d̄imta. Guna kii unje in odoŋ rakki di do *Meennaw ta Buŋdi, min kii unje in odinaŋ seerco do ak taat matdo. ⁴⁸ Do wer njaar-ak, gur ku matdo tiyiig momtina ho ak sa goy doo. ⁴⁹ Uudin taat ak siyiig hadinne ho uudin taat maral giniig tiw gala, Buŋ sa icit taabine, ŋa newsiig gemo, ŋa giniy *cawar. ⁵⁰ Ku iban tam kadar maral ŋuur gala. Kar ya ŋuur kat cille gay, kuuco gaaye maa, ŋuu aawe ? Njaar-ak, kuŋko oki goyon gala ar maral ho goyon in aapiye benanniko. »

10

Garaan do bi ka totiriikar (Matiye 19.1-12, Luk 16.18)

¹ Min njaar-ak, iisa uctu min ede, ŋa baawtu do kid ka Zuude, aar barre ka Zurdan. Pey gee dakin aale numiiji, ŋa teestu garkiyinco uudin ta ŋa garkiygiigu.

² *Pariziyenna daarin baawiji moota, ŋu rakiy gaase baay. Paa ko, ŋu indiig aman : « *Gaanuunte bera botol taat gem yaa totirin daacy walla ? »

* **9:44** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. † **9:46** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

³ Kar Iisa gay telkiico aman : « Muusa gay, njaar rasko maa gaanuun da ? » ⁴ Njuur gay diyiiji aman : « Muusa ber botol a gem ya siire maktumne ta totiriikar ho nja totirin daaciy. » ⁵ Min Iisa dortu pa-ak, na diyiico aman : « Muusa berko botol taat kuu totirin daditko asaan kayko bombo. ⁶ Yampa, do teesindi, Bun kilgiyit duniine, na kilgiyig mitko in daatko.* ⁷ Do bi njaar-ak ko, mitko yaa rasiñ tacco in yaaco, na baayiy nume in daaciy, ⁸ ho seerco, nuu gine ar gem rakki di do unji ka Bundi. Ampa-ak, nu seerro pey, nu num ko gem rakki di.† ⁹ Maan kaak Bun duunga-ak, gem ipiraagdo. »

¹⁰ Wiktin taat nu unjitu geero, maajirnay ku Iisa indiig pey do bi ka totiriikar. ¹¹ Na kaawiico aman : « Gem kaak totirit daaciy ho na obtu ta pey, njaar-ak kokina karan di. ¹² Ar taar-an ko, geem taat rasig mitti ho ta obtu ka pey, taar-at kokina karan di. »

Iisa barkiya koogina

(Matiye 19.13-15, Luk 18.15-17)

¹³ Gee iyiji koogin do Iisa a njaaco lee pise, nja barkiyinco. Kar maajirnay gay leesiico do gee-aku. ¹⁴ Min Iisa taliig maajirnay leesaaco do geemir-ak, na dapintu ho na diyiico aman : « Rason koogin-an yaadu ase. Dakonco todenno, asaan *Meennaw ta Bundi taar do gee kuuk ar koogin-an ku. ¹⁵ Ka seener nu kaawaako, ya waan kaak bal ooyin Meennaw ta Bundi ar mico, na unjaado tak-tak. »

¹⁶ Hiyya, na baamiyig koogina, na leeyiico pise ho na barkiyigu.

* **10:6** Wer ka gase kaawor do Zeneez 1.27, 5.2. † **10:8** Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.24.

Iisa in gay gamnar
(Matiye 19.16-30, Luk 18.18-30)

¹⁷ Do wiktin ta Iisa amiltu ko, gem rakki ñaamiig in gadiy. Ña dersitu do unji, kar ña indiig aman : « Gem koltacco, kin kaak sellen, naa gine maman naa gase goye ka gaasdo ? » ¹⁸ Iisa gay ñiyiiji aman : « Maa di ki koliin a nu sellen ? Ginno gem kaak sellen do kidar, illa Buñ keeji di. ¹⁹ Kin ibingig gaanuun kaak Buñ bertu do geemir : “ Dakon deenno gee, kun miday, dakon kokinenno daad kara ho kun daad oki, dakon kokinenno miday kara, okin ko, dakon kokinenno gamna, dakon raadenno in sin ku gemor, dakon diyenno kaaw do gemor, beron horoomin do aginiyko. ” » † ²⁰ Gem-ak telkiiji aman : « Gem koltacco, nu karmiyiig gaanuun-ak okinji min nu kapak di. » ²¹ Iisa taliig gem-ak ajbiyga ho ña elgig dakina, ña kaawiiiji aman : « Dakin pey maan rakki : ñaa gidiyig gamnan okinco ho deedig gurus-ak do pokirnar. Paa kat, kii leen malleen do unji ka Buñdi. Kar asu, aadnu. » ²² Min gem-ak doriit kaaw-at, ña yiimiit wijeeney asaan ña gay gamnar.

²³ Iisa taliig maajirnay kuuk goy do serpey, ña ñiyiico aman : « Unje kaak do *Meennaw ta Buñdi, ñaar rada do gay gamnar ! » ²⁴ Kaawoy-at unjiico kolaw do maajirnay. Kar Iisa ñiyiico pey aman : « Gem kol sintay, unje ka do Meennaw ta Buñdi, ñaar rada ! ²⁵ Lokumo gediraado taa bire min do bee ka ripirrer. Kar do gay gamnar gay, unje do Meennaw ta Buñdi yaaji gine pey rad paka. »

† **10:19** Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20.

²⁶ Do wer-ak, maajirnay ajbiyту tak-tak, ηu indiy zinjico aman : « Di ampa-an gay, waa yaa gase jile ? » ²⁷ Kar Iisa gay taliig yalaan ηo ηa diyiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, do Bunđi gay, ηa melen di. »

²⁸ Min ηaar-ak, Piyer diyiji aman : « Cokay, ni rasig gamin okinco a niin aade. » ²⁹⁻³⁰ Kar Iisa diyту aman : « Ka seener nu kaawaako, ya gem kaak rasig geriy, sintay, aginiyji, kooginay wala morgoy do saan tanto in Kabarre ta Gala, do goye ka dinka, ηaa gase pey pak miya : geray, sinta, aginay, koogina in morgina. Wariy sa, ηaa gase. Kar do wiktin taat yaa ase neginda gay, ηaa gase goye ka gaasdo. ³¹ Gee dakina kuuk ogir dinka yaa dake aaro, ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

*Iisa kaawa do bi ka muutuy in nooyinji
(Matiye 20.17-19, Luk 18.31-34)*

³² Min ηaar-ak, Iisa in maajirnay ictu botol ta Zeruzaleem. Iisa ogiriico. Kar maajirnay in gee kuuk aadaagu, kolaw unjiico do maan ka yaaji ase Zeruzaleem. Iisa koliig maajirnay ku orok in seera, ηa teesiico gaare maan ka yaaji ase. ³³ Na kaawiico aman : « Cokiyon, din gi coona Zeruzaleem. Anner ko, nun *Ron gemor, ηuun berin do pise ku agindaw ku gay satkiner ho in agindaw ku gaanuundi, ηuu dee kaawco a ηuun deendu. Kar ηuun berin do gee kuuk Yuudinnado. ³⁴ Gee-ak yaadu samtiye, ηuudu pice ulna, ηuun koocindu in kordingo ho ηuun deendu. Kar yiriy ta subbin kar gay, naa nooye. »

*Inde kan Zaak in Yaaya
(Matiye 20.20-28)*

³⁵ Min njaar-ak, Zaak inj Yaaya, kooginay ku Zebede, baawiiiji moota do Iisa ho nu diyiiiji aman : « Gem kol tacco, ni raka kiini giniñ maan kaak niin inde-anjka. » ³⁶ Iisa indiigu aman : « Ku raka naako gine maa ? » ³⁷ Nuur gay telkiiiji aman : « Ya ki icit Meennuwiñ, ni raka gemni rakki yaa goye do meedañ ho rakki gay do nugilañ. » ³⁸ Kar Iisa diyiiico aman : « Kuñ bal ibine baay ta maan kaak ku indiy-anjka. Kuu gedire kuu seen *kordindi ta taaɓiner taat naa see-anta walla ? Kuu gedire ooyin *batem ka taaɓiner kaak eraanu-anjka walla ? » ³⁹ Nuur gay telkiiiji aman : « Hii, nii gedire. » Iisa kaawiico aman : « Ka seener, kuu gedire see kordindir taat naa see ho kuu ooyin batem kaak nu kaawtu. ⁴⁰ Kar do goye kaak do meedar wala do nugilal gay, nun ginno botol ta naa berinji. Werin nuur-ak, Buñ siyig do nuur kuuk na dobtu. »

⁴¹ Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, nu dapiiico do kuñ Zaak inj Yaaya. ⁴² Hiyya, Iisa koliig okinco ho na kaawiico aman : « Ku iban kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geenco inj guwaane ho aginduwco goyaaco do kayco. ⁴³ Kar lokon gay, ta ginaado ampa. Minninko, ya gem kaak raka gine tatkaw, illa naa ginen ja ar gay riyko, ⁴⁴ ho ya minninko rakki raka ogire, illa okinco, naa ginen ja ar berriko. ⁴⁵ Asaan nun *Ron gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riyo. Nun as a naa gine riy do geemir, naa bere zir do nuur kuuk goy do zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

*Pile ka nool rakki
(Matiye 20.29-34, Luk 18.35-43)*

⁴⁶ Min njaar-ak, Iisa in maajirnay ho in gee dakina kuuk aadaaga-ak, nu ottu do geeger ka Zeriiko. Min nu aaliig geeger-ak, nu gastu nool kaak goy oce do bit ka botildi. Nool-ak, nu kolaag Bartime, na ronji ka Time. ⁴⁷ Min na dortu kadar na Iisa kaak min Nazareet kat biraw-ak, na teestu koole aman : « Iisa, *Ronj ka Dawuud, tal aminduwir ! »

⁴⁸ Gee dakina awniiiji aman : « Ha', bugam ! » Kar njaar gay gaayay jaala jaalen di aman : « Iisa *Ronj ka Dawuud, tal aminduwir ! » ⁴⁹ Iisa peytu, na diytu aman : « Kolonja ! » Nu dakiiji diy aman : « Obig adiñ ! Ucu, na kolaaciñ. »

⁵⁰ Hiyya, nool-ak acciit batkoy, na uctu in beerinji ho na baawiiiji do Iisa. ⁵¹ Min na baawe, Iisa indiig aman : « Ki raka naan gine maa ? » Nool-ak telkiiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, nu raka kin odinar yaa pile-an di. » ⁵² Iisa gay diyiiiji aman : « Baa kate, imaanjin jiliñciñ. » Ta bite-an di, odinay piltu ho na aadiig Iisa.

11

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan

(Matiye 21.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

¹ Wiktin taat Iisa in maajirnay baawtu moota in Zeruzaleem, nu ottu do koot ka Olibiyennar, moota in hellinnan kuuk nu koliy Betpaze in Betani. Do wer-ak, Iisa tabirtu maajirnay seera. ² Na diyiiico aman : « Baan do hellin ta goy unda-antare. Ya ku ote, kuu gase ronj durkilal duune. Yiriy rakki waan bal nepinji. Ipironja ho iyonduuga. ³ Ya gem indaako aman : “ Maa di ku ipirig ronj durkil-anja

? ” Telkonji aman : “ *Rabbin kat rakaaga ho nyaako yeepinji kodok di. ” »

⁴ Hiyya, nu baawtu, nu gasiig ron durkil-ak duun do botildi, moota in ger ka gemor. Nu ontu ipiriinji.

⁵ Wiktin taat nu ipiriiga, gee daarin kuuk goy ede-ak indiig aman : « Njaar ku gina maa ? Maa di ku ipiriig ron durkil-anjka ? » ⁶ Nuur gay telkiico aman : « Rabbin kat rakaaga ho nyaako yeepinji kodok di. » Min pa-ak, gee-ak rasiigu, nu deettu.

⁷ Hiyya, maajirin ku seer-ak iyiiig ron durkil-ak do Iisa. Nu siddiyiig in kesuunco ho Iisa neptu kuwa. ⁸ Gee dakina deeriit kesuunco do botildi. Daarin gay yiim tapar min do kalaaner, nu leeyiig do botildi. ⁹ Gee kuuk jaawa do unji ho kuuk aadaaga kooliy aman « Hozanna, Rabbin Bun yaa barkiyin naar kaak asa in sin kunji ! ¹⁰ Bun ya barkiyin Meennaw ta asaw, Meennaw ta tatte sultan Dawuud. Ozilinte Bunje kaak goy kuwa ka samaaner ! »

¹¹ Min naar-ak, Iisa unjitu Zeruzaleem, na baawtu do *ger ka Bundi ho na taliig gamin okinco kuuk goy atta. Min na taliigu, na amiltu in maajirnay ku orok in seera ho nu birtu do hellin ta Betani, asaan pat deete.

*Iisa in et ka waado
(Matiye 21.18-19)*

¹² Ka kawtinti, wiktin ta nu amiliy min Betani, Iisa mey diyaaga. ¹³ Na taltu min serek et ar buguwa lee. Iisa baawtu tale ya na gase ronji. Kar gay, min na otiiji moota, illa na tala tapar di, asaan

wiktin ta weenji misa. ¹⁴ Hiyya, Iisa diyijji do et-ak aman : « Waan aawaado pey ronjin tak-tak ! » Wiktin ta na kaawiy pa-ak, maajirnay doraaga.

Atke ka gee kuuk suugiya do ger ka Bunji
(*Matiye 21.12-17, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22*)

¹⁵ Min naar-ak, Iisa in maajirnay yeeptu pey Zeruzaleem. Iisa unjitu do ger ka Bunji ho na teestu atkin nuur kuuk suugiya atta-aku. Na akiliicog taabulnico ku gee kuuk maka gurus ho in seesna ku gee kuuk suugiya ammaamna. ¹⁶ Kar do gee kuuk jalla gaminco nu biriy min do ger ka Bunji sa, na todco. ¹⁷ Min naar-ak, na garkiyiigu ho kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman : “ Gerir, naar gin ger ka salaaner ka gee okinco. ”* Kar kun gay ginig ger ka kokiniydi. »

¹⁸ Agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi doriit riy ta Iisa gintu. Nu teestu bariye botol taat maman nuu deenji. Kar gay, nu gina kolaw asaan gee okinco ajbiy tak-tak do garaan taat na garkiyiigu.

¹⁹ In pat ta maako, Iisa in maajirnay amiltu min do geegirdi.

Kaaw ta buguw ta aaye
(*Matiye 21.20-22*)

²⁰ Ka kawtinti in kawtira, wiktin taat nu yeeptu Zeruzaleem, nu taliig et ka Iisa surpiytu-ak aay yarap min do caariy. ²¹ Piyer moyiit kaawoy ta Iisa ho na diyijji aman : « Gem kol tacco, talig et ka ki surpiytu-an aay yarap. »

* **11:17** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 56.7, Zeremi 7.11.

²² Iisa diyiiico do maajirnay aman : « Cokiyon, nu kaawaako ka seener, aaminon do Bun̄di in̄ gelbin rakki ! ²³ Ya gem diytit do damba-an aman : « Ucu, 6aa gal do barrer. » Nec Bun̄ yaa jan̄kinti. Kar Bun̄ yaaji ooye-ak, illa ya adiy seerro ho ɲa aamin in̄ gelbin rakki kadar maan kaak ɲa inditu-ak yaa kuuniye. ²⁴ Ansi-ak, nu kaawaako, ay maan kaak ku indiy min do Bun̄di-ak, diyon do gelbinko kadar ku gasig ko ho Bun̄ yaako berin̄ji. ²⁵ Kar ya ku tees salaane ho ya ku gin kaaw in̄ gemo, saamiyon̄ji ja. Ansii ko, Takko kaak goy ka samaaner yaako saamiyin̄ zunuubinniko oki. [²⁶ Kar ya ku saamaydo do eenko, Takko kaak goy ka samaaner sa saamiyaakonno zunuubinniko.]† »

*Izinne ta Iisa asa min momo
(Matiye 21.23-27, Luk 20.1-8)*

²⁷ Kar Iisa in̄ maajirnay yeeptu pey Zeruzaleem. Wiktin ta Iisa jaawiig ger ka Bun̄di, agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi ho in̄ *aginay ku Yuudinnar 6aawiiji moota. ²⁸ ɲu indiig aman : « Waa berin̄ botol ki giniy gamin-an̄ku ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Nun oki yaako indin̄ko maanna in̄ kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gaarin̄ waan kaak beraadu botol taat nu giniig gamin-an̄ku. ³⁰ Waa ɲaamig Yaaya-Batist a ɲaa *batiziye gee ? ɲa Bun̄ walla ɲu geen di ? Telkondu ja. »

³¹ ɲuur gay teestu meelee benannico aman : « Kar giiji telken̄ kat a maa ? Ya gi telkiji a ɲa Bun̄ kat ɲaamga, ɲaate indinte pey aman : « Maa di ku

† **11:26** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin̄ ku Bun̄di kuuk ɲu siirtu min awalle in̄ kaaw ta Grek.

poociit kaawoy ? ” ³² Kar ginte gediraado gii diye a “ ɲu gee kat ɲaamga. ” ɲu gina kolaw do geemir, asaan gee okiɲco pakira kadar Yaaya-Batist, ɲaar nabiinɲe ka seener. » ³³ Hiyya, ɲu telkiiji do Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ɲaamga. » Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ɲaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aɲku. »

12

Danjil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo (Matiye 21.33-46, Luk 20.9-19)

¹ Min ɲaar-ak, Iisa teesiico dele danla do agindaw ku *Yuudinnar aman : « Gin mee jineendi rakki. ɲa taattu atay kuuk ɲu koliy *biɲ do jineen-aka ho ɲa ɲaamiig in kelel*. ɲa siytu dukitka taat ɲuu miyiɲ ron ku atiydi-aku. Kar ɲa pintu ger bolok a ɲuu coke kuwa ɲuu gooyiɲji. Hiyya, ɲa rasig jineen-ak do gee daariɲ a ɲuu gooyiɲji ho ɲa deettu marti. ² Do wiktin taat ron-ak nee, ɲa ɲaamtu gay riyor do gee kuuk gooyaaga a ɲuuji berin haginey. ³ Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku, ɲu kooci-iga ho ɲu atkiig pisiɲji orok. ⁴ Wiktin taat gem ka jineendi taliig ɲa as pisiɲji aaye-ak, ɲa ɲaamtu ka pey. ɲuur gay, min ɲa otiico, ɲaar sa ɲu obiiga, ɲu wariiga ho ɲu kayiig do kaay. ⁵ Min ɲaar-ak, gem ka jineendi-ak ɲaamtu ka pey. ɲaar-ak sa, ɲu deeyiig kalak. ɲa ɲaamtu gay riyor dakina ku pey, daariɲ, ɲu koocgu, daariɲ gay, ɲu deegu. ⁶ Gem kaak dakji-ak illa ronji kon di, ɲa elgig dakina. Kar

* **12:1** ‘ɲaamiig in kelel’ : Werin daariɲ, ɲu kaawa a ‘ɲa ɲaamiig in jaaba’.

na osiig adiy aman : “ Rondu-an, nuu karmiyinji. ”
 Kar na naamiig ba aaro. ⁷ Kar min gay gooyindi-ak
 taliig ronji baaco-ak, nu kaawtu benannico aman :
 “ Talon, ankar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji
 dake. Ason, daantenga kar jineen yaate dake lote.
 ” ⁸ Hiyya, nu obiiga, nu deeyiiga ho nu acciig kara
 min do jineendi. »

⁹ Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak
 aman : « Mee jineendi-ak yaa giniŋco maman ? Na
 asa deen gee kuuk gooyaag jineen-aka ho naa berin
 do gee ku pey. ¹⁰ Kar na kaawiico pey aman : Kaaw
 taat nu siirtu do Kitamner-an baati maa ?

“ Na dambi kaak gay pinindi accitu,
 Naar ko gin dambi kaak ta6 ka gerdi.
¹¹ An ko maan kaak *Rabbin Bun gintu,
 ho na ajbiyinte tak-tak. ”† »

¹² Min naar-ak di, agindaw ku *Yuudinnar ibintu
 kadar Iisa deliit danlay-at, na ceera loco. Paa ko, nu
 bariy botol taat nuu obinji. Kar gay, nu gin kolaw
 do geemir. Hiyya, nu rasiig nu deettu.

Kappiye ka miirir

(Matiye 22.15-22, Luk 20.20-26)

¹³ Agindaw ku Yuudinnar naamiiji gee do Iisa a
 nuuji dibe in kaawo. Min gee-ak, gin *Pariziyenna
 daarin in gee ku *Herood oki.‡ ¹⁴ Nu dakiiji kaaw
 aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa
 seene. Ya kaaw sa, ki kaawaat do gee okiŋco.
 Kin isgicinno in gee kuuk kayco jaale. Ki garkiya

† **12:11** Wer ka gase kaawor do Soom 118.22-23. ‡ **12:13**
 ‘Pariziyenna in gee ku Herood’ : Gee ku Herood kaawa a gee
 okiŋco yaa kappiye miiri do gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello
 kapuune.

gee in botol ta Bunđi taat ta6. Hadi kaawniñ ja, *gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room wala kawwi ? Gii kappiye wala gi kappiyaado ? »

¹⁵ Kar Iisa gay iban kadar nu bal imilin ta aditco. Na diyiiico aman : « Maa di ku dibiidu ? Iyendu ja tamma rakki, naa tale. » ¹⁶ Nu iyiiiji. Kar Iisa indiiigu aman : « Kaa in sin kuuk siir kuwa-an gay ku waa ? » Nu telkiiiji aman : « Ku Sezaar. » ¹⁷ Min naar-ak, Iisa diyiiico aman : « Di naar-ak, gamin ku Sezaar, beronjiig do Sezaar, ho ku Bunđi sa, beronjiig do Bunđi. »

Kaaw ta Iisa taar-at ajbiygu.

*Kaawo do bi ka nooyindi
(Matiye 22.23-33, Luk 20.27-40)*

¹⁸ Min naar-ak, gee kuuk nu koliiy *Sadusiyenna 6aawiiiji moota do Iisa. Gee nuur-ak kaawa a gee ku mate, nuur nooydo. Nu astu indin aman : ¹⁹ « Gem kol tacco, Muusa siirte do gaanuunji aman : “ Ya gem ob daatko ho na mat bal mico, sinji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin do sinji kaak mate. ” § ²⁰ Cokay, gin sinja peesira. Ka aawo obtu daatko, kar na mattu bal mico. ²¹ Ka seerin kar oki obiit daatko-ata. Naar oki mattu bal mico. Ka subbin kar obiita, naar oki mattu. ²² Hiyya, okinco sinja ku peesir-ak obiita ho nu siibiytu bal koogina. Ba aaro, taar sa menuwti gaastu. » ²³ Kar Sadusiyenna-ak indiiig Iisa aman : « Do taar-an,

§ 12:19 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.5-6.

kaawnin ja, do yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-aŋ, ka moo taa gine daacyi ? Asaan kuuk peesir-aŋ okinco midiyti ! » ²⁴ Iisa gay telkiico aman : « Kunjo-aŋ rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Bunji wala gudurrey. ²⁵ Ka seener, do yiriy ta nooyindi, ginno pey obe. Gee yaa goye ar *dubal ku Bunji kuuk goy ka samaaner. ²⁶ Do bi ka nooyindi, ku bal garkiyin kaaw taat do gaanuun ka Muusa wiktin taat Bun bayniiji do pompil kaak kobir ako, wal maman ? Na kaaw aman : “ Nun Bun ka Ibraayim, Bun ka Isaaka ho Bun ka Yakuub. ” »* ²⁷ Iisa kaawtu pey aman : « Na Bun do ka gee kuuk mate, kar gay, na Bun ka gee kuuk goy mento. Do taaran, ku rawte tak-tak. »

*Gaanuun kaak pakgig okinco
(Matiye 22.34-40, Luk 10.25-28)*

²⁸ Wiktin ta Iisa meeliy in gee ku nu kolyi *Sadusiyenna, tatkaw rakki ka gaanuun ka *Yudinnar oki hadire. Min tatkaw-ak taltu kadar Iisa telkiico samaan-ak, na baawiiji moota ho na indiig aman : « Gem kol tacco, min gaanuun ka Muusa okinji-aŋ, ka moo paka ? » ²⁹ Iisa telkiiji aman :

« Cokiyon, koogin ku Israyeel !

*Rabbin Bunje, naar rakki di.

³⁰ Kii elin Rabbin Bunjin in gelbin rakki,
in kelmon okintiti, in pikirren okintiti
ho in gudurren okintiti.†

³¹ An gay ka aadaag ka awalle :

* **12:26** Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.5. † **12:30** Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.4-5.

Kii elin̄ giji ar zin̄ ka meenjin̄.†

Min ku seer-an̄ ginno pey gaanuun ka pakgigu. »

³² Hiyya, tatkaw ka gaanuundi diyiiji do Iisa aman : « Seese, gem kol tacco ! Kaawon-an ka seener. Rabbine, naar ko Bun̄ kaak rakki-an̄ di ho ginno ka pey. ³³ Gii elin̄ Bun̄ in̄ gelbin rakki, in̄ pikirrite okintiti ho in̄ gudurrite okintiti. Ho gii elin̄ eente ar zin̄ka ku maaniite. Gamin nuur-an̄ pakgig *satkin ta mallel ho in̄ satkin taat gee beriy do Bun̄di. » ³⁴ Min Iisa taltu kadar gem-ak telkiji in̄ ibine-ak, na diyiiji aman : « Kin̄ke-an̄ serekdo in̄ *Meennaw ta Bun̄di. » Min yiriy taar-at, nu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigigdo pey.

Masi in̄ sultan Dawuud

(Matiye 22.41-46, Luk 20.41-44)

³⁵ Wiktin ta Iisa garkiyiy gee do *ger ka Bun̄di, na diy aman : « Maman agindaw ku gaanuundi kaawiy a Masi naar ron̄ ka Dawuud ? ³⁶ Ya na ron̄ ka Dawuud, maa di Ruwwin ta Bun̄di naamig sultan Dawuud meenji na diytu aman : « Bun̄ kaawji do Rabbiner aman :

“ As goy do meedar

nam wiktin taat naaco gedire do adinen,

nuu gine wer ka lee asinjin̄. ”§

³⁷ Paa ko, Dawuud meenji oki kolaag Masi-ak a “ Rabbine ”. Di maman naa gine ron̄ji ? » Wiktin ta na kaawiy pa-ak, gee dakina goya. Kaawoy-at gincō gala.

† **12:31** Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. § **12:36** Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

*Do gaayiyco agindaw ku Yuudinnar
(Matiye 23.1-36, Luk 20.45-47)*

³⁸ Wiktin taat Iisa garkiyiy gee, ɲa kaawiico aman : « Goyon godom min agindaw ku gaandu kuuk el jaawe in batik ku aginda ho el a gee yaaco ooye do werin kuuk gee numiyo. ³⁹ Do geray ku salaaner, ɲu el goye unɗa ho ya ɲu kolig do teendi, ɲu doɓa werin kuuk taɓ. ⁴⁰ ɲu tiyaag murgilgal in neendaw. Kar do salaanco sa, ɲu osa kaawin dakina a paa kat, gee yaa oziliŋco. Do bi ɲaar-ak ko, taabin taŋco yaa gine rad pak ta gee okiŋco. »

*Bere ka murgilal
(Luk 21.1-4)*

⁴¹ Kar Iisa goytu moota in maan kaak gee liyiy gurus do ger ka Buɗdi ho ɲa taliy maman gee liyiy gurus do maanna-aka. Gay gamnar liya gurus dakina. ⁴² Kar murgil rakki pokiriŋca astu. Ta leetu tammin seer kuuk bal baaco. ⁴³ Hiyya, Iisa koliig maajirɲay ho ɲa diyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, murgil-an ber gurus dakina pakgig gee okiŋco kuuk liya gurus do maanna-anɲa, ⁴⁴ asaan okiŋco-an ber min gurusco kaak daka maala. Kar murgil-an gay, in pokirruwɗi, gurusti kaak nec taa tee do menuwir, okiŋji ta berga. »

13

*Dime ka ger ka Buɗdi
(Matiye 24.1-2, Luk 21.5-6)*

¹ Wiktin ta Iisa amiliy min do *ger ka Buɗdi, min maajirɲay rakki diyiiji aman : « Gem kol tacco, tal

ja dambay-anjku, tal ja pine-anjka ! » ² Iisa telkiiji aman : « Ka seener ña samaane, kar wiktin yaa ase taat ñuu dime, yoo dambi rakki kaak ñu diytu do giji sa goyaado. »

*Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner
(Matiye 24.3-14, Luk 21.7-19)*

³ Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka Olibiyennar ho ña goytu aaniy ger ka Bunđi. Do wer-ak, maajirnay kuñ Piyer, Zaak, Yaaya in Andre goy keeco. Ñu indiig aman : ⁴ « Gem kol tacco, kaawniñ ja, gamin-anj yaa ase kimin ? Ho kaawniñ maan kaak yaani gaare asiñco ka gamin-anj okiñco. »

⁵ Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakironj, dakoñ rasenno ziñkiko ñuuko jagiñko. ⁶ Gee dakina yaa ase in siñdu ho ñuu kaawe aman : “ Ña nun ko Masi ! ” Ñu asa rawte gee dakina min do botilco ta samaane. ⁷ Ya ku dora gee kaawa do bi ka gartar, moota wala serek, dakoñ barjilenno. Ka seener, gamin-anj yaa aseñ ja, kar duniin gay gaasaado misa. ⁸ Darre in darre asa taasine ho sultan in sultan oki asa taasine. Werin daariñ kid asa azire ho mey yaa ase. Ar kaak daatik aawiy atti ka weendi, gamin okiñco-anj sa gaara kadar gaase ka duniiner gaaye.

« ⁹ Kuñ gee kuuk aadintu gay, yaman pakironj do goyiñko ! Gee asaako iyinjo do werin ku dukume seriiner, ñu asaako koociñko do geray ku salaaner. Do bi kanto, ñuuko iyinjo do unco ka guberneernar ho do sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko. ¹⁰ Kar gay, Kabarre ta Gala, ñuu gaarin ja do darrinay okiñco. ¹¹ Wiktin taat yaa ñu obiñko ho ñu sakkiyiñko, dakoñ moyenno do kaaw taat kuu

kaawe. Kaawin njuur-ak, Ruwwin ta Buṇdi yaako gaariṅco ḁo wiktin-at di. Kaawoṅ kaaw taat ta ḁiyiiko di. Ampa-ak, ṅa kuṅḁo kat kaawaw, ta Ruwwin ta Buṇdi. ¹² Do wiktin taar-at, gee asa bere siṅta ku maaniico ṅuu deṅco ho aginay sa yaa gine paa ḁo kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho ṅu asa bariye muutco. ¹³ Do bi kanto, gee dakina asaako pociṅko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam ḁo muutuy gay, ṅaa gase jile.

»

Taaḁin ta dakina
(*Matiye 24.15-28, Luk 21.20-24*)

¹⁴ « Gem kaak garkiyaat kaaw-an, ṅa iban baati ! Ku asa tale maan ka nigindi kaak Buṅ yiliyo goy ḁo wer kaak kuunayḁo kaṅji. Ya ku talga, gee kuuk goy ḁo geeger ka Zuude, illa ṅuu gaḁe ḁo bayco ku dambiniidi. ¹⁵ Waan kaak jammiya kara gediraado unje atta ṅaa soke gamnay. ¹⁶ Ansii di oki, kaak deet ḁo morgoy sa yeepaado geero, ṅaa icin batkoy. ¹⁷ Raḁco ḁo daad kuuk iṅ aditco ho kuuk macpi ḁo menaw ṅuur-aku ! ¹⁸ Indoṅ Buṅ, gamin-aṅ yaa asenno ḁo koyin ku elgol ku rada. ¹⁹ Ka seener ḁo wiktin taar-at, taaḁin yaa gine dakina ḁo geemir pak taat gee aawtu min Buṅ kilgiyiit duniine yoo diṅka. Kar ta deelaado pey tak-tak. ²⁰ Ya Buṅ kat bal peyin taaḁin kodok, waan pakaado. Kar gay, ṅa peyit kodok ḁo saan ta gee kuuk ṅa doḁtu. ²¹ Do mena ṅuur-ak, ya ṅu kaawaako aman : “ Taloṅ, Masi, ṅaar goy anne ! ”, wala aman : “ Naar goy annere ! ”, dakono cokiyaṅcodo. ²² Ka seener, gay raadindi dakina yaa ase : daariṅ yaa kaawe a ṅuur ko Masi ho

daarin a nuur nabiinna. Nuu gine gamin dakina kuuk ajbay in kuuk gaara gudurrico a nuu jage gee. Nuu jage yoo nuur kuuk Bun dobtu ya nuu gedire. ²³ Kun gay, yaman pakiron ! Nun mininjon ko. »

Yeepe ka Ronj gemor
(Matiye 24.29-31, Luk 21.25-28)

²⁴ Kar Iisa kaawiico pey do maajiray aman : « Do menaw nuur-ak, ya taabin-at bire, pato yaa mate, kooy sa ceeraado pey, ²⁵ kaalin yaa solle min kuwa ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire. ²⁶ Kar kat, gee yaan talin nun *Ronj gemor yaa ase datik ucar in gudurrer okintiti ho in *darjiner. ²⁷ Naa naame *dubildu do adiy ka kidar okinji, nuu numin gee kuuk nu dobtu min do coke ka pati yoo do gale ka pati. »

Danjil ta et kaak nu kolyi pigiye
(Matiye 24.32-35, Luk 21.29-33)

²⁸ « Cokiyon danjil ta *pigiye. Ya ku tala leeginay kat eccaw ho nu lee, ku iban ko kadar kabun gaaye. ²⁹ Ampa di kunjo oki, ya ku talaag gamin-an asaw, ibinon kadar nun *Ronj gemor, nu gay ko ote. ³⁰ Ka seener nu kaawaako, gee ku dinja-an mataado di, gamin-an okinjo yaa ase. ³¹ Samaane in kida yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaado tak-tak.

Wiktin taat Ronj gemor yaa yeepe
(Matiye 24.36-44)

³² « Kar do yiriy ta moo in pat ta moo naa yeepe gay, waan ibinaagdo, wala *dubal ku Bunji, wala nun Ronjo. Tatte Bun keeji di iban. ³³ Yaman pakiron, goyon mento asaan ku ibanno kimin

wiktin-at yaa ase. ³⁴ Maanna-an, naar ar gem kaak 6aa marti. Na rasiig geriy do gay riyoy. Ay gem di na gaarji riy taat naa gine ho do gem kaak gooyaajiig geriy gay, na diyiiji a naa goye mento. ³⁵ Di naar-ak, goyon mento, asaan ku ibanno yiriy ta moo mee gerdi yaa yeepe. Kin naa ase in maako, datik aandor, in kokir ka awalle wal in kawtira ! ³⁶ Ya na yeep rimsilik sa, na gasaakonno ku weye. ³⁷ Taat nu kaawiiko-an, nu kaawiit do gee okinco : « Goyon mento ! »

14

*Dee ka kaawor do muut ta Iisa
(Matiye 26.1-5, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)*

¹ Dak ko menaw seer di, *Yuudinna yaa gine iidinco taat nu koliy *Paak ho in ta mappa kaak bal *gele. Agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi bariya botol taat nuu obin Iisa in cigile a nuu deenji. ² Nu kaawtu benannico aman : « Gi gediraado obin in yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

*Kockice ka itirdi do kaay ka Iisa
(Matiye 26.6-13, Yaaya 12.1-8)*

³ Yiriy rakki, Iisa goy do geeger ka Betani do ger ka Simon kaak dukum burdum. Wiktin taat na goytu tee, daatik rakki unjitu. Do pisinti ta gin dew ka dambir kaak nu kolaag albaatir. Dewti-ak miin in itir kaak gasdo badam, nu kolaag « naar ». Itir-ak, nu bal amsin in maan ka pey. Min ta unjitu, ta kilciit gaay ta dewti kar ta kockicii itir do kaay ka Iisa. ⁴ Min gee kuuk goy ede-ak, daarin dapintu ho

ηu kaawiy benannico aman : « Maa di ta nigiiig itir-anj dur di ? ⁵ Ya gi gidiiyig itir-anj, nec ηaate iye gurus pak tammin miy subba ho gii deediη do pokirnar. » Do wer-ak, ηu uciitit do daatko-ata.

⁶ Kar Iisa gay diytu aman : « Rasonta ! Maa di ku taaβiyiita ? Riy taat ta giniidu-an samaane. ⁷ Ka seener, pokirna ηuur goy doo inj kuηko ho ya ku rakaw, nec kuuco gine taat samaane. Kar nun gay goyaado inj kuηko doo. ⁸ Ta gin ta gudurriti. Min diη di ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda ηuu unjin zir do maginer. ⁹ Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak ηuu gaarin Kabarre ta Gala do adiy ka kidar, ηuu moye bit ka daatko-anta ho ηuu ose do maan kaak ta gintu. »

*Isine ka Zuudas do Iisa
(Matiye 26.14-16, Luk 22.3-6)*

¹⁰ Hiyya, min paliinna ku Iisa kuuk orok inj seer-aku, rakki kaak ηu kolaag Zuudas Iskariyoot baawtu do agindaw ku gay satkiner ho ηa kaawiico inj maman ηaaco gaariη Iisa, ηuu obinji. ¹¹ Min ηu doriit kaaw ta Zuudas, aawco gala. ηu diyiiji a ηuuji bere gurus. Min yiriy taar-at di, Zuudas teestu bariye botol taat maman ηaaco gaariη Iisa, ηuu obinji.

*Iidin ta Paak
(Maark 14.17-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)*

¹² Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal *gele, yiriy taar-at, ηu daggiy baar, ηu gingiy tee ka *Paakdi. Maajirnay indiig Iisa aman : « Ki raka a ni baate gine tee ka Paak momo ? »

¹³ Kar Iisa tabirtu maajirnay seera ho ɗa ɗiyyiico aman : « Baan ɗo geegirdi, kuu ɗaame in gem rakki icil jalin ka amiydi, aadonɗa. ¹⁴ Do ger kaak ɗaa unje, kaawonji ɗo mee ka gerdi-ak aman : “ Tatkaw ɗaaminti a niin inde wer kaak ɗaa tee tee ka iidiner in maajirnay ? ” ¹⁵ Kar ɗaako gaare ger berel ka gusuurdi, gamnay okinco goy ko. Eden ko, kuute gine tee. »

¹⁶ Hiyya, maajirnay ɓaawtu ɗo geegirdi. Nu gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico ho ɗo wer-ak ko, nu gintu tee ka Paakdi.

¹⁷ Min pat gale, Iisa in paliinnay ku orok in seer ottu. ¹⁸ Wiktin taat nu tiyo, ɗa ɗiyyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. Naar kaak tiya in nun-aɗ di. »

¹⁹ Min nu doriit kaaw-at, zinƙico ooliig koloc. Kar nu teestu indinji rakki rakki aman : « Na nununno ɗoo ? » ²⁰ Iisa gay telkiico aman : « Min kun ko kuuk orok in seera, ɗa naar kaak pisinni oraw ɗo parki-aɗ di. ²¹ Ka seener, nun *Roɗ gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu ɗo bi kanto. Kar gay, radji ɗo gem kaak isindu ! Gem-ak, ya nu bal weenji sa guna ! »

Tee ka Paak ta Marbinto

(Matiye 26.26-30, Luk 22.14-20, 1 Korentiyen 11.23-25)

²² Wiktin taat nu goytu tee, Iisa ictu mappa, ɗa deliiji barkin ɗo Bunɗi, ɗa pirsiiɗa ho ɗa beriicog ɗo maajirnay. Kar ɗa kaawiico aman : « Oboɗ ho taan, naar-aɗ zir. » ²³ Kar ɗa ictu pey *kordindi, ɗa deliiji barkin ɗo Bunɗi ho ɗa beriicota ho okinco seetu. ²⁴ Kar ɗa ɗiyyiico aman : « Njuur-aɗ baarir.

Baar-aŋ ɗuunit *Jamaw ta marbinto taat Buŋ asiy obe in gee ho kuuk miŋ ɗo saan ta gee dakina. ²⁵ Ka seener nu kaawaako, nu siyaado pey maam ku *biŋdi nam yiriy taat naa see kuuk marbinto ɗo *Meennaw ta Buŋdi. » ²⁶ Hiyya, ŋu riytu riyin ku iidiner, kar ŋu amiltu ŋu ɓaayiy coke koot ka Olibiyennar.

Kaaw ɗo bi ka tatire ka Piyer

(Matiye 26.31-35, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

²⁷ Do wer-ak, Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Okinƙo, kuun rasindu, asaan ɗo Kitamner ŋu kaaw aman : “ Naa deen gay gooyindi ho tamgiy yaa totire. ”* » ²⁸ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin taat nu nooy gay, naako ogire ɗo kid ka Galile. » ²⁹ Piyer gay kaawiji aman : « Ya okinco-aŋ rasiŋin oki, nun gay rasaacinno tuk. » ³⁰ Iisa gay telkiiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene, yiriyta-an di, ɗo aando-anta, kokir boogaado dees seer di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » ³¹ Piyer gay wakiliiji aman : « Ha’a, ya nu mata in ƙinke oki, nu tatiraado a nu ibingicinno » Kar maajirna okinco kaawtu paa di.

Inde ka Buŋdi Jetsemaane

(Matiye 26.36-46, Luk 22.39-46)

³² Hiyya, Iisa in maajirnay ottu ɗo wer kaak ŋu kolaag Jetsemaane ho ŋa kaawiico aman : « Goyon anne, nun ɓaa inde Buŋ. » ³³ Kar ŋa koliig Piyer, Zaak in Yaaya. Do wer-ak, kelmoy amiltu ho ziy sa oolga. ³⁴ Kar ŋa kaawiico aman : « Kelmol tiyaan but-but ar naa mate. Kuŋ goyon anne ho goyon

* **14:27** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 13.7.

mento. » ³⁵ Na sinjitu unḡa sooda, ḡa dersitu ho ḡa teestu inde Buḡ a ḡa rakaw ḡaaji etirin wiktin ta taaḡiner-an minniney. ³⁶ Na indiig aman : « Baaba, lociḡ-ak raddo, etirit taaḡin-an minniner. Yampa, taa gineno ar taat nun rakiyo, illa taat kiḡ rakiyo. » ³⁷ Min ḡaar-ak, ḡa yeepiico do maajirnay kuuk subba. Kar ḡa gasiig ḡu weyaw. Na kaawiiji do Piyer aman : « Simon, ki weya ga ! Ki bal gedire goye mento pat rakki di oki ? ³⁸ Goyon mento ho indiguwoḡ Buḡ kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako. Gelbin ka gemor, ḡaar gin niyin taat ḡaa gine taat samaane, kar ziy gay gedarro. » ³⁹ Ka seeriḡkar ḡa etirtu, ḡa inditu Buḡ ho ḡa deeliig kaawnay ḡuur-ak di. ⁴⁰ Kar ḡa yeptu pey do maarjirnay ho ḡa gasiig ḡu weyaw nam ḡu gedarro piliḡ odinco, ḡu ibanno taat ḡuui kaawe. ⁴¹ Min ḡa inde Buḡ ka subbiḡkar, ḡa yeepiico ho ḡa diyiico aman : « Ku weyaw ho ku darma misa ? Way, diḡ wiktinti nec kate. Nun Roḡ gemor, ḡuun berindu do pise ku gay zunuubinnar. ⁴² Talon, gem kaak isindu-aḡ asa ko eka ! Ucoḡ, ḡaaminteḡga ! »

Obiḡi ka Iisa

(Matiye 26.47-56, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

⁴³ Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min paliinna kuuk orok iḡ seer astu iḡ gee dakina. Min gee-ak, daariḡ gin *seepinpan ho daariḡ gay gin doḡkilay. Agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanu-undi ho iḡ *aginay ku Yuudinnar kat ḡaamgu. ⁴⁴ Zuudas, kaak isinji do Iisa, gaarco botol taat maman ḡuu obiḡi. Na kaawiico aman : « Naar kaak naa baamiye, naaji gine cuud, ḡa ḡaar ko ku rakiyo. Obonḡa, deetonḡa ho goyoyon samaane. »

⁴⁵ Min ɲu ottu, ta bite-aɲ di Zuudas sinjiiji moota do Iisa ho ɲa ooyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney ! » Kar ɲa baamiyiiga ho ɲa giniiiji cuud. ⁴⁶ Hiyya, ɲuur kuuk daariɲ baawiiiji moota ho ɲu obiiga.

⁴⁷ Ek di rakki min maajirɲay ku Iisa ceceptu seepiney, ɲa asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho ɲa dukumiijit dengey.

⁴⁸ Kar Iisa piltu biy aman : « Ku astu iɲ seepinpan ho iɲ donkilay a kuun obindu. Wala nu kokino ?

⁴⁹ Kun kawta, nu goy iɲ kuɲko do *ger ka Buɲdi ho nu garkiyiy gee. Maa di ku obginno annere ? Kar gay, ta kuuniyɲu ampa-ak a kaaw taat ɲu siirtu do Kitamner yaa ase do werti. » ⁵⁰ Min ɲaar-ak, maajirɲay okiɲco gadɲu, ɲu rasiiga. ⁵¹ Do wer-ak gin dubil rakki kaak aadaag Iisa. ɲa ginno kesuune illa ɲa kakil zimilla di. Gee-ak obaaga. ⁵² ɲaar gay pikicog zimillay-aku ho ɲa gadɲu tukinka.

Iisa do unco ka agindaw ku gay satkiner

(Matiye 26.57-68, Luk 22.54-55,63-71, Yaaya 18.13-14,19-24)

⁵³ Min ɲaar-ak, ɲu iyiig Iisa do ger ka mee satkiner ka tatko. Do wer-ak ko, agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi iɲ *aginay ku Yuudinnar ɲumtu. ⁵⁴ Piyer gay aadaag min serek nam ɲu ottu do ger ka mee satkiner-aka. Kar ɲa unjitu do wer ka berel ka gerdi-aka ho ɲa goyɲu iɲ askirna, ɲu ooriy ako. ⁵⁵ Sando, agindaw ku gay satkiner iɲ agindaw ku Yuudinnar bariya botol taat ɲuuji diye kaaw do Iisa, ɲuu deenji. Ya kaaw-at do wertido oki, do taɲco-at, ta ginaado maanna. ⁵⁶ Ka seener gay, gee dakin diyiiiji kaaw ta raadiner, kar kaawco gay rakki do. ⁵⁷ Gee

daarin uctu, ɲu diyiiji kaaw ta raadiner aman : ⁵⁸ « Ni dorig gem-aɲ kaawa a ɲaa dimiɲ ger ka Bunji kaak gee pintu-aɲka, kar do menaw subba di, ɲaa pine ka pey. Ger ɲaar-ak, ɲuur geenno kat yaa piniɲji. » ⁵⁹ Do kaaw taar-an sa, kaawco rakkido.

⁶⁰ Hiyya, mee satkiner ka tatko uctu do uɲco ka geemir, ɲa indiig Iisa aman : « Kiɲ telkaacodo ga ? Gee-aɲ kaawa do bi kaɲjiɲ doo ? » ⁶¹ Kar Iisa gay buguma di, ɲa telkido. Min ɲaar-ak, mee satkiner ka tatko indiig pey aman : « Kiɲ ko Masi, Roɲ ka Bunj kaak gee abdiyiyi walla ? » ⁶² Iisa gay ooytu aman : « Hii ! ɲa nun ko ho kuun talin nun *Roɲ gemor goy do meeday ta Bunj kaak gin gudurre okintiti ho kuun talin pey wiktin taat naa ase min ka samaaner inɲ uca. » †

⁶³ Min mee satkiner dortu pa-ak, ɲa eeriit kesuuney ‡ ho ɲa diytu aman : « Wala gi raka pey saadine ! ⁶⁴ Ku doraaga, gem-aɲ nigiy biy inɲ Bun-aɲka ! Ya do taɲko, gem-aɲ, gii giniɲ maman ? » Kar okiɲco diytu aman : « Taar-an nec ko iye muutuy. » ⁶⁵ Min gee kuuk goy ede-ak, daarin teesiiji pice uliɲ do Iisa. ɲu duuniig odinay, ɲu koociiga ho ɲu indiig aman : « Hey nabiɲce-aɲka, kaawniɲ ja waa kaak menɲiɲciɲ § ! » Kar askirna ɲaamiig Iisa inɲ baase.

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa

(Matiye 26.69-75, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18,25-27)

† **14:62** Wer ka gase kaawor do Daniyeel 7.13. ‡ **14:63** 'ɲa eeriit kesuuney' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige. § **14:65** 'menɲiɲciɲ' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'doosiɲci'.

⁶⁶ Wiktin taat Piyer goyiy kara do wer ka berel ka gerdi, gay riyor ta mee satkiner ka tatko astu. ⁶⁷ Ta taliig Piyer oora ako, ta ibiniiga, kar ta diyiji aman : « Kinke oki, ki goy in Iisa kaak min Nazareet-aka. » ⁶⁸ Kar Piyer gay tatirtu aman : « Nu ibingigdo. Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. » Min pa-ak, Piyer amiltu kara min do wer-aka, na peytu do bit ka botildi. Hiyya, kokir boogtu. ⁶⁹ Gay riyor-at gay taliiga ho ta diyiico do gee kuuk goy ede-ak aman : « Kun gem-an naar min nuura tara. » ⁷⁰ Piyer gay tatira di pey. Darum sooda, gee kuuk goy ede-ak diyiji pey do Piyer aman : « Ka seener, kinke sa min nuura, asaan kinke min Galile. » ⁷¹ Kar Piyer teestu togile aman : « In Bun-anka, nu diyko doo a nu ibingigdo gem kaak ku kaawiy-anka ! Ya nu raada sa, Bun, naa daan kara. » ⁷² Do wer-ak di, kokir boogtu ka seerinkar. Ek di Piyer moyiit kaaw taat Iisa kaawiji aman : « Awal ta kokir yaa booge dees seera, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » Hiyya, na amiltu kara ho na zugiig ale.

15

Iisa do unji ka Pilaat

(Matiye 27.1-2,11-14, Luk 23.1-5, Yaaya 18.28-38)

¹ In kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku gay satkiner, *aginay ku Yuudinnar, agindaw ku gaanuundi in gay dukume seriiner, okinco numtu dee kaawco. Min nu deetu kaawco, nu duuniig Iisa, nu iyiiga ho nu berijig do Pilaat, guberneer ka Room. ² Pilaat indiig Iisa aman : « Kin ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiji aman : « Kin

meenjiñ kaawit ko. » ³ Agindaw ku gay satkiner diyiji kaawin dakina. ⁴ Pilaat indiig pey aman : « Ki telkaado ga ? Ki doraag doo di kaawin okiñco kuuk ñu diyijiñ-anjku ? » ⁵ Kar Iisa gay balji telke maanna nam Pilaat din sa ajbiye.

⁶ Ay iidin ta *Paakdi, guberneer Pilaat imilgiy gem rakki min dañaayne, ñaar kaak gee inditu. ⁷ Do wiktin taar-at, gin gem rakki sinji Barabaas, goy dañaayne. Gem-ak, ñu obig dañaayin sawa in eenji kuuk ñu barjiliig gee ho ñu dee gemo. ⁸ Gee dakina baawiji do Pilaat. Ñu teestu indinji a ñaaco gine maan kaak ña gingiyco ay iidin ta Paakdi. ⁹ Pilaat telkiico aman : « Ku raka naako pikiñ Sultan ka Yuudinnar walla ? »

¹⁰ Pilaat ibina tam kadar min hasuudinaw di, agindaw ku gay satkiner iyijig Iisa. ¹¹ Do werak, agindaw ku gay satkiner isiniig gee-ak a ñuu indin Pilaat ñaaco pikiñ Barabaas. ¹² Pilaat indiigu pey aman : « Kar ñaar kaak ku koliy Sultan ka Yuudinnar-anj gay, naa giniñ maman ? » ¹³ Njuur gay baagtu koole aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ¹⁴ Pilaat indiigu pey aman : « Ñaar nig maa di ? » Njuur gay koola koolen di aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! »

¹⁵ Pilaat rakaado nige aditco ku gee-aku. Hiyya, ña pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, ña diyiico a ñuu koocin in kordingo. Min ñu koocga, ña beriicog do askirnar a ñuu doodin ka etor.

*Ajimiika ta askirnar do Iisa
(Matiye 27.27-31, Yaaya 19.2-3)*

¹⁶ Min ñaar-ak, askirna iyiig Iisa do geriy ka guberneer, ñu unjiig atta. Kar ñu koliig eenco

askirna okinco. ¹⁷ Do wer-ak, ɲu isiiji batik ta dindik buɲ ar ta sultinniidi. Kar ɲu siyiiji jakumne ta jamiidi ho ɲu isiiji ar jakumne ta sultinniidi. ¹⁸ Kar ɲu teesiiji ooye aman : « Seek, sultan ka Yuudinnar ! » ¹⁹ Kar ɲu menɲiig do kaay in eto, ɲu piciji ulna ho ɲu dersiy do unji, ansi-ak a ɲu karmiyaaga.

²⁰ Min ɲu ajimiyig ko ajimiye, ɲu cimiijit batko-ata, kar ɲu isiijit tanji, ɲu baay doodiɲ ka etor.

Doode ka Iisa ka etor

(Matiye 27.32-44, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)

²¹ Wiktin ɲu baayiyo, ɲu ɲaamtu in gem rakki paa sinji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen* ho ɲa asa min yeero. ɲa takaan Aleksandir in Rupuus. ɲu asiriig a ɲaa icin etoy ka Iisa. ²² Kar ɲu iyiiig Iisa do wer rakki ɲu kolaag Golgota. Pa-ak diya aman : « Dawik ta kaar. » ²³ Do wer-ak, ɲu rakji bere maam kuuk amse in dawin kaak ɲu koliy « miir ». ɲaar gay pooce. ²⁴ Hiyya, ɲu doodiig ka etor. Min ɲu doodga, ɲu deediit kesuuney werin dakina ho ay gem di iciy taat galji.

²⁵ Wiktin taat ɲu doodiig Iisa, pat nec parrika ta kawtira. ²⁶ ɲu siirtu kaaw taat iy obinji aman : « ɲaar-an ko sultan ka Yuudinnar. » ²⁷ Gin kokinay seera oki ɲu doodgu do serpay ka atiydi, rakki do meeday ho rakki gay do ɲugilay. [²⁸ Ansii ko, kaaw ta ɲu siirtu do Kitamner astu do werti aman : « ɲu osig in gee kuuk jookumo. »]† ²⁹ Gee kuuk bira min ede-ak sekiiyiy kayco ho ɲu wariig Iisa aman

* **15:21** 'Sireen' : ɲa kid ka gee ku pondiko kaak goy in munsakne.

† **15:28** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buɲdi kuuk ɲu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

: « Hey ! Kiñ kaak rak ðimin *ger ka Buñdi ho in menaw subba di, kii pine ka pey, ³⁰ jil kat ðoo ziñ ka meenjin ho paay min ka etor ! »

³¹ Yoo agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi sa samtiyaaji ðo Iisa, ñu kaawiy benan-nico aman : « Ña jil gee ku pey, kar diñ gay, ña gedarro jile ziy ka meenji ! ³² Seese Masi, sultan ka Israyeel. Paay diñ di min ka etor, nii tale kar niin aamine. » Yoo kokinay kuuk ñu ðoodtu in ñaara oki waraaga.

Muut ta Iisa

(Matiye 27.45-56, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

³³ Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko ðo kid okinji nam pat subba ta maako. ³⁴ Do wiktin taar-at, Iisa kooltu rada aman : « Eli, Eli, lema sabaktani ? » Ansi-ak aman : « Buñdu, Buñdu, maa di ki pociinu ? » †

³⁵ Gee daarin kuuk goy mootaa-ak dorga ho ñu ðiytu aman : « Cokiyon ja, ña kolaag *Eli ! » ³⁶ Do wer-ak, rakki minnino gadtu ña ictu bit ka jardor, ña ðuuniit ðo bi ka etor ho ña coopiig ðo maam kuuk tooro. Kar ña beriiig ðo Iisa a ñaa coode. Kar ña ðiytu aman : « Eron ja, gii tale ya Eli kat asa paayin min ka etor. » ³⁷ Kar Iisa kooltu rada ho ña mattu.

³⁸ Min ña mattu, zimilla kuuk bigira§ ñu caaltu atta ðo ger ka Buñdi eertu min ðatko min kuwa yoo keder. ³⁹ Min tatkaw ka askirin ku Room ka pey ðo unji ka Iisa taltu maman Iisa mattu-ak, ña ðiytu aman : « Way, gem-añ Ron ja Buñdi ka seener ! »

† **15:34** Wer ka gase kaawor ðo Soom 22.2. § **15:38** 'bigira' : Werin daarin, ñu kaawa a 'bakar'.

⁴⁰ Do wer-ak, goy oki daaf daarin kuuk aadig Iisa. Nu taliy min serek. Minninco goy Mariyam ta Magdala, in Mariyam atan Zaak ka kapaki in Zooze, ho in Salome. ⁴¹ Nu aadig Iisa wiktin ta na goyiy Galile, nu taliy kaaci. Do wer-ak goy oki daaf dakina ku pey, kuuk coon in naara Zeruzaleem.

Unje ka Iisa do maginer

(Matiye 27.57-61, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

⁴² Wiktin taat Iisa mattu ka etor, *Yuudinna okinco siya zinƙico do yiriy ta sabitdi. Yiriy taar-at teesa min gale ka pati nam gale ka pat ta kawta. Do aadinco ta Yuudinnar, waan unjaado gem ka mate do maginer in yiriy ta sabitdi. ⁴³ Do wer-ak, gin gem rakki nu kolaag Yuusup min geeger ka Arimate. Naar oki min agindaw ku darrer ho gee karmiyaaga. Na era ase ka *Meennaw ta Bunƙi. Yuusup bal rake a zi ka Iisa yaa goye ka etor in yiriy ta sabitdi. Na baawiiƙi do Pilaat bal kolaw ho na indiig zi ka Iisa. ⁴⁴ Min Pilaat dortu kadar Iisa mat ko, na ajbiyƙtu tak-tak. Kar na koliig tatkaw ka askirnar-aka ho na indiiga ya Iisa mat ko jammiye. ⁴⁵ Min Pilaat doriit kaaw ta tatkaw ka askirnar-ak, na beriiƙi botol do Yuusup na baayiy paayin zi ka Iisa.

⁴⁶ Hiyya, Yuusup gidiyƙtu kapanne, na paayiiƙ zi ka Iisa min ka etor ho na maliyiiƙ in kapanne-ata. Min na maliyga, na baawtu unjiig do magin taat nu dodditu ka dambar. Min pa-ak, na tunƙiltu dambi ho na dibiriit magin-ata.

⁴⁷ Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala in Mariyam atan Zooze goy tala do wer kaak nu diyiiƙ Iisa.

16

Nooye ka Iisa

(Matiye 28.1-8, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

¹ Min yiriy ta sabit birtu, kuɗ Mariyam ta Magdala, inɗ Mariyam atan Zaak, inɗ gaaco Salome gidiytu itir, ɗu ɓaawiiɗi kockice ɗo zi ka Iisa. ² Inɗ yiriy ta dumaas, wer dugus-dugus sabaan cokaw, ɗu amiltu, ɗu ɓaayiy ɗo maginer. ³ Do botildi, ɗu kaawiy benannico aman : « Waa yaate tunɗkiliɗ dambi min ɗo bit ka maginer ? »

⁴ Kar ɗu jaaltu kayco, ɗu tala kar dambi ka tatiko-ak waan tunɗkilig ko. ⁵ Wiktin taat ɗu unɗjiyo, ɗu gastu ɗubil rakki goy keder inɗ serip ta meeda. Dubil-ak is kesuun portiko. Min ɗu taliiga-ak, kolaw obiigu. ⁶ Kar ɗubil-ak kaawiico aman : « Dakoɗ ginenna kolaw. Nu iban kadar ku bariya Iisa ka min Nazareet kaak ɗu ɗoodtu ka etor. Naar ginno anne, ɗa nooye. Talon, an ko wer ka ɗu diyiga. ⁷ Kar ɓaan, dakoɗco kaaw ɗo maajirnay inɗ ɗo Piyer aman : “ Naar ogirkon ko ɗo kid ka Galile. Anner kat, ku ɓaayiy talinɗi uudin ta ɗa kaawiiko. ” »

⁸ Hiyya, daad-ak amiltu ho ɗu gadtu serek min ɗo maginer. Asaan ɗu barjile ho ɗu azira jug-jug. Min kolaw di yoo ɗo waan sa, ɗu bal kaawe.

Bayne ka Iisa ɗo Mariyam ta Magdala

(Matiye 28.9-10, Yaaya 20.11-18)

⁹ [Min Iisa nooytu, yiriy ta dumaas inɗ kawtir kawtira, ɗa bayniitit ja ɗo Mariyam taat min geeger ka Magdala, taat ɗa atiktu aaridna peesira min ɗo ziti. ¹⁰ Ta ɓaawtu, ta osiico ɗo ɗuur kuuk awalle goy inɗ ɗaara. Nu morkaw ho ɗu alaw. ¹¹ Kar

ɲuur gay, min ɲu doriit kaawti taat a ta talig Iisa nooye-ak, ɲu bal icin kaawti.

*Bayne ka Iisa do maajirnay seera
(Luk 24.13-35)*

¹² Min ɲaar-ak, Iisa ziy newsitu ho ɲa bayniico do maajirnay kuuk seera do wiktin taat ɲu baayiy yeero. ¹³ Hiyya, ɲu yeeltu geero ho ɲu osiico do eenco maan kaak kuuniyco botildi. Kar ɲuur gay bal icin kaawco.

*Bayne ka Iisa do maajirnay kuuk orok inj rakki
(Matiye 28.16-20, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23,
Akt 1.6-8)*

¹⁴ Hiyya, ba aar Iisa bayniico do maajirnay kuuk orok inj rakki do wiktin ta ɲu tiyiyo. ɲa leesiico do bi ka imaanco taat sooda ho inj kayco kuuk bombo, ɲu icgiydo kaaw ta gee kuuk talig ɲa nooye. ¹⁵ Kar Iisa diyiico aman : « Jaawon adiy ka kidar okinji. Gaaron Kabarre ta Gala do gee okinco. ¹⁶ ɲaar kaak aamine ho ɲu *batiziyga, Bun yaa jilinji. Kar ɲaar kaak bal aamine gay, Bun yaaji dukume seriine. ¹⁷⁻¹⁸ An ko gamin kuuk ajbay kuuk yaa gaare a gee-an aamin lotu : ɲuur kuuk aamin lotu-ak yaa gedire atke aaridna inj sindu ho ɲuu gedire kaawe kaawin kuuk marbinto. ɲuu obe aalna wal ya ɲu see kop taat diya sa, ginaacodo maanna. ɲuu lee pisinco do gee ku radaw ho gee-ak yaa coole. »

*Coone ka Iisa ka samaaner
(Luk 24.50-53, Akt 1.9-11)*

¹⁹ Min *Rabbin Iisa kaawiico pa-ak, Bun coonig ka samaaner ho ɲa diyiig do meeday. ²⁰ Min ɲaar-ak, maajirnay totirtu do ay wero, ɲu gaariy

Kabarre ta Gala. Rabbin gaayiigu ηu giniy gamin kuuk ajbay kuuk gaara kadar kaawco ka seener.]*

* **16:20** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariη ku Buηdi kuuk ηu siirtu min awalle iη kaaw ta Grek.

**Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala dō bi ka
Iisa Masi in danja
New Testament in Dangaléat (CD:daa:Dangaléat)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dangaléat

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Dangaléat

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-11-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

ab97a9dd-e7e6-53b0-a477-f2859d09bc84